Nr. 138. Laupäewal, 20. juunil (2. juulil) 1915.

59. aastakäik.

Ilmub iga päew, wäljaarwatud pühapäewad, suured pühad ja kroonupühad

Kaasandena ilmuwad: I. Hinnata: 1) Piltidega ilustatud nädalakiri „Wirmalised". 2) „Postimehe" tähtraamat 1915. a. 3) Seinakalender 1914. a. Jutunurgas ilmub pääle 2000 lhk. juttu. II. Hinnalised: 1) Kirjakogu. 2) Pike- ja naljakuukiri „Sädemed". 3) Piltidega kaunistatud kuukiri „Lasteleht". III. Alandatud hinnaga: „Terwis", terwishoiuline kuukiri.

Toimetuse adress: „Postimehe" toimetusele, Jurjewis. Wene keeli: Въ ред. газ. „Постимесъ", Юрьевъ (Лифл. г.)

Pärnu wäljaande talitus ja toimetus: Pärnus, Rüütli tänitsas 47. Kõnetraat 119. Pää-wäljaande adress: „Postimehe" toimetusele, Jurjewis (Юрьевъ, Лифл.).

Toimetuse kõnetunnid: Rüütli tänl. nr. 9, lehe talituses, igal äripäewal kella 12—2 lõunal.

Tellida wõib igest päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. Adressi muutmise korral tuleb 10 kop. maksta ja wana adress üles anda. — Suumata-jäänud numbrid saadab lehe talitus ainult siis maksuta jõtele, kui hende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud. Kaastöid wõetakse kõikidelt wastu, ilma et erakondlist pooleholdmist nõutakse. Tarwitamata-jäänud käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi pääle alal. Käsikirjad, mis mitte meie alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui neile tasunõudmine pääle ei ole kirjutatud. Sõnumid ja muid kirjeldusi tohib „Postimehest" ainult hallikat nimetades wõtta. Kaastöö eest maksetakse rea ehk ruutsentimeetri trüki-ruumi järele.

Postimees

Eesti päewaleht

Ilmub Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus

ENSV Riiklik Avalik Raamatukogu

Tellimishind on pääleh

Postiga	12	kuu pääle	6	rbl.	—	kop.;	postita	12
„	11	„ „	5	„	60	„	„	11
„	10	„ „	5	„	10	„	„	10
„	9	„ „	4	„	60	„	„	9
„	8	„ „	4	„	10	„	„	8
„	7	„ „	3	„	60	„	„	7
„	6	„ „	3	„	10	„	„	6
„	5	„ „	2	„	60	„	„	5
„	4	„ „	2	„	10	„	„	4
„	3	„ „	1	„	60	„	„	3
„	2	„ „	1	„	10	„	„	2
„	1	„ „	—	„	60	„	„	1

Poolikute kuude numbrid arwatakse 2 k. tükk ja post

Wäljamaale 3 korda nädalas aastes 11 rbl.,

Eraldi juurde maksta: „Postimehe kirjakogu „Sädemete" eest: aastas 1 rbl. 50 kop., 1/2-a lehe" eest: aastas 20 kop., 1/2-aastas 10 aastas 50 kop. ja 1/2-aastas 2

Üksik nummer 3 kop

Kuulutuste nonpareille-rida 5 kop., lehe eesotsa kodumaad kuulutuse-küljel 15 kop., lehe eesotsa ülesantud kuulutused ilmuwad wõimalikult seisam tutust selle eest, et kõik kuulutused just ülesant wõta talitus mitte oma pääle. Kuulutus, mis ühel ilmuma, maksab 7 kop. nonpare

Söda.

Meie laewad on Gotlandi saare juures Saksa Baltimere laewastikuga õnnelikult wõidelnud. Saksa ristleja „Albatross" on wigastatult randa jooksnud, teised laewad põgenenud.

Shawli piirkonnas ja Prasnõshi pool on waenlase kallaletungimised tagasi löödud.

Weprshi ja Bugi wahel liigub waenlane edasi. Samostjest idapool ägedad järelwägede wõitlused.

Sokali — Galitshi wäerinnal oleme waenlase kallaletungimiste puhul temalt üle 2000 mehe wangi wõtnud ja kuulipilpujaid saagiks saanud.

Rogatinist lõuna pool on waenlase rohkearwulised jõud 18. juuni õhtul Gnilaja Lipa pahemale kaldale tulnud.

Kaukasia wäerinnal on meil õnnelikka kokkupõrkamisi mitmel pool olnud.

Ida sõjawäli.

Petrogradis, 19. juunil. — Wägede ülemjuhataja staabilt. 17. juunni päewal löime meie Prashnõshist põhjapool ja järgmisel ööl Shawli ja Ratsionsa piirkonnas sakslaste osa lised kallaletungimised tagasi.

Wisla pahemal kaldal wõttis waenlane 18. juuni päewal tagajärjeta kallaletungimisi Senno — Jusefowi wõitluserinnal ette.

Lublini piirkonnas on waenlane Wõshnitsa ja Poori jõge mööda meiega kokkupuutumisel.

Weprshi ja Bugi wahel liigub waenlane põhja- ja põhjaida-poolses sihis edasi.

18. juunil oli Samostjest ida pool ägedaid järelwägede wõitlusi. Üks Preisi kaardiwäe polk, kes Shukowi küla ära oli wõtnud, löödi meie wastukallaletungimisega säält wälja.

Sokali — Galitshi wõitluserinnal wõttis waenlane 17. juunil ja 18. juuni esimesel poolel rohkearwulisi kallaletungimisi ette, mis me aga suuremalt osalt waenlane wäga raskete kaotustega tagasi lõimu. Oma wastukallaletungimistel wõtsime meie üle 2000 mehe wangi ja saime mõned kuulipildujad saagiks. Rogatinist lõunapool läks waenlase rohkearwulistel jõududel korda 18. juuni õhtuks Gnilaja Lipa pahemale kaldale kindlasti püsima jääda.

Dnestiri ääres ei ole muutusi olnud.

Miitawis, 19. juunil. — Shawli poolt ilmus Miitawi ümbruses õige kõrgelt sõites Saksa aeroplan, aga kui temale suurtükkidest tuld anti, kadus ta Windawi poole.

Kaukasia sõjawäli.

Petrogradis, 19. juunil. — Kaukasia sõjawäe staabilt teatatakse 17. juunil ametlikult: Oltõi pool harw suurtükkide lasksmine. Kara-Derbenti piirkonnas wõtsid meie wäed wõitluses Andarshomi ja Awbasiki küla ära. Melasgerdi pool löid meie wäed türklasi ja wõtsid Ahalata ära. Türklased taganewad korratult Bitlisi poole. Wani järwe lõuna kaldal Sawana piirkonnas löid meie wäed türklaste kallaletungimise tagasi, ja wisast wastupanemisest hoolimata wõtsid nad Türgi seisukohad ära. Muudel wäerindadel ilma muutuseta, endine seisukord.

Lääne sõjawäli.

Parisis, 19. juunil. — Ametlik teadanne 18. juunist ütleb, et päew kaunis rahulikult mööda läinud. Arras' ümbruses oli suurtükilasksmist, Aisne jõe orus oli 17. juunil kange sakslaste kallaletungimine. Nad tahtsid Prantsuse liinist läbi murda. Raskete suurtükkide abil ja lämmastawate gaaside abil jõudsid nad esialgul edasi, aga peeti meie jalawäe wastukallaletungimistega kohe kinni. Wõitlustest teatatakse ka weel Belgia wäerinnalt ja Elsassist, ilma iseäralise suurema tagajärjeta. Belgia suurtükiwägi wõitles hää tagajärjega.

Parisis, 18. juunil. — Poincaré kirjutas käsukirjale alla, millega sõja ajaks riigisekretäri abils nimetatakse rahwasaadik Therry moonamuretsemise ja saadik Godard sanitari osakonda.

Kristjanias, 18. juunil. — Ajalehtede teadete järel on Saksa keiser käsu annud suuri toetuswägesid wõitluserinnale Arras'ist põhjapool saata, et sääl prantslastega päälahingut lüüa. Keiser wõtab sääl wägede isikliku juhatuse oma pääle.

Lõuna sõjawäli.

Serbiast.

Nishis, 18. juun. — Pressbüro teatab: 4. juuni hommiku wara läks meil korda Michaskadi saarel, Shabatsist ida pool, wäge maale saata. Meie wõtsime saare ära ja saime 135 wangi. Waenlase kaotused on suured. Meie kätte langes wälja-telefon, 166 püssi, püssitikka, 5 sõjamoonakasti.

15. juuni hommikul lendasid Toppedere kohal Belgradi ümbruses 4 waenlase aeroplani, mis meie suurtükitulega wastu wõeti. Nad muutsid sihti ja lendasid Obrenowatsi poole. Üks aeroplan sai tugewasti wigastada ja pidi maha tulema, kus ta põlema läks. Teised wiskasid ilma tagajärjeta Obrenowatsi juures pommisid.

Umbes 2000 meest (?), kes Michaskadi juures wangi wõetud, jõudsid Nishi.

Nishis, 18. juun. — Posti- ja telegrafi-ühendus Serbia ja Albania wahel seatakse uuesti joonde. Essad-pasha oli ka nõus teed Serbia piirilt kuni Duratsoni ehitama.

Merelt.

Petrogradis, 19. juunil. — Mööduandwast allikast teatatakse: Täna hommiku said meie ristlejad Österharni tuletorni kohal, mis Gootlandi saare idapoolsel rannal on, waenlase kahe kerge ristlejaga ja miinilaewadega kokku ja asusid nendega wõitlusesse. Kell 9 hommiku laskis üks Saksa ristleja, kes tugewasti wigaga oli saanud, lipu maha ja jooksis randa. Teine ristleja läks ühes miinilaewadega minema. Kell 10 hommiku sai meie laewastiku-salk soomusristleja „Roosi" ja ühe kerge ristleja ning miinilaewaga kokku ja asus uuesti wõitlusesse. Kell pool 11 hakkas waenlane lõunapoole ära minema. Taganemisel tungis waenlasele, kellega weel üks kerge ristleja oli ühinenud, meie juurerutanud ristleja „Rjurik" kallale. Waenlane hakkas põgenema. Kell pool 12 lõpetas „Rjurik" tagaajamise. Pärast wõitlust tungisid weealused paadid ilma tagajärjeta meie laewadele kallale. Wigastused meie ristlejatel on täiesti tähtsuseta.

Stokholmis, 19. juunil. — Wisbyst teatatakse: Saksa ristleja „Albatross" on kaldast sada sülda eemal kõwasti liiwa pääle jooksnud. Tema pääl on wanem leitnant ja 23 madrust surnud ja 29 haawatud. Nähtawalt on „Albatross" udu sees Saksa ristlejate salgast lahku läinud. Temale on umbes 20 pommi pihta lastud, esimene mast on maha langenud ja on põigiti kapteni komandosillal.

Washingtonis, 18. juun. — Bristolis olewa Amerika konsuli teade, et aurulaewa „Armeniani" põhjaminekul ameriklasi hukka on saanud, on ametlikkudes ringkondades erutust tünnitanud, kes kuulujuttude järel Saksamaa rahuloldawa wastuse sisse Ameerika märgukirja pääle uskusid. Londonist ja Berlinist päritakse selle põhjalaskmise kohta lähemalt aru.

Londonis, 18. juun. — Saksa weealused paadid on wiimastel päewadel miinidega ühe Norra terasparka põhja lasknud, mis Portlandist Liverpooli sõitis. Pääleselle on weel 3 Norra aurulaewa põhja lastud. Laewamehed on ära päästetud.

Lloyd teatab Baltimorest Jirimaal: Norra parka „Tistlebank", mis nisukoormaga sõitis, lasti läinud ööl miiniga põhja. Laewamehed on päästetud.

Londonis, 19. juunil. — Minewal öö on miinilaew ida kalda ligidal kas kaitseminii wõi weealuse paadi läbi wigastada saanud. Praegu on ta sadamas. Laewameestest on 14 ilma teadmata kaduma läinud. Miinilaew on wananenud laew, 1893. a. ehitatud, 320 tonni suur.

Londonis, 17. juun. — Põhjalastud aurulaew „Armanian" sõitis Newportnews'ist. Elusse jäänud laewamehed jõudsid Cardiffi. Nad jutustawad, et nad lahtisel merel weealust paati nähes katset tegid temaa eest ära põgeneda. Paat lähenes aga kiirest ja laskis mõne pommi. Laewamehed lasksid paadid alla. Siis laskis weealune paat kaks miini ja laskis laewa põhja. 50 laewamehest olid 11 ameriklased.

Londonis, 18. juunil. — Asquith teatas alamkojas: Üldine kaotuste kokkuwõte Inglise laewastikus ja Dardanellide wägedes teeb wälja 496 langenud, 1134 haawatud ja 92 kadunud ohwitseri, ja 6927 langenud, 23,542 haawatud ja 6445 kadunud alamwäelist.

Meie Mustamere laewastiku tegewusest.

Petrogradis, 19. juunil. — Meie weealune paat laskis Mustal merel Keskeni lähedal 2500 tonnilise aurulaewa miiniga põhja, põletas ja uputas 1500 tonnilise parka ja 4000 tonnilise aurulaewa. Kõik kolm olid sütega laetud ja tulid prowintsist. Weealune paat laskis weel üht aurulaewa, kes ennast kalda ligi litsus. Sütega täidetud parkad, mida aurulaew wedas, läksid kaldasse kinni. Weealune paat pidas suurtükiwõitlust ühe laewaga, kellel tüüri juures suurtükk pääl oli. Pääle suurtüki-, püssi- ja kuulipildujate tuleandmise jooksis laew kaldasse, temale järgnesid kaks teist samatüpilist shonerit kaldasse.

Politika ringwaatus.

Inglisemaalt.

Londonis, 18. juun. — Keisri Majestedi reskript pääministri nime pääle on kõigis ajalehtedes nähtawal kohal ära trükitud. Suur osa lehti awaldab sel puhul oma arwamisi. „Morning Post" kirjutab: Saksalased, kes kõratsewalt oma imelikka wõitusid pühitsewad, loewad reskriptist, et Monarch oma rahwaga täielikus ühenduses on. „Daily Chronicle" ütleb, reskript on dokumendiks, mis mitte ainult Wene Walitseja hiiglasuurt maade, waid kõigi liitlaste uuendatud julgusest ja kindlusest tunnistust annab. „Daily News" tähendab: Keisri reskript annab sellest selget tunnistust, et Wene rahwa meel mitte rõhutud ei ole. Reskript on praegusel ajal liitlastele hääks eeskujuks. „Daily Telegraph" juhib tähelepanekut selle pääle, et mitmesugustest allikatest märkisid tuleb liitlaste waimu uuest jõust ja elawusest. Seda waimu kujatab kahtlemata reskript. Wenelased awaldawad suuremat energiat kui siiamaani. Samasugused mõtteid awaldawad ka teised lehed.

Uus ministerium Inglisemaal.

Londonis, 19. juunil. — Alamkoda wõttis ühel häälel eelnõu sõjatarwiduste walmistamise ministeriumi asutamise kohta wastu.

Kunstsõnnikute wäljawee keeld Rootsimaal.

Stokholmis, 18. juunil. — 19. juunist alates on fosforatide, thomasfosfadi, superfosfadi jne. wäljawedu keelud.

Persiast.

Teheranis, 19. juunil. — Medshilis otsustas waielusi, mis walitsusega lahkuminekut toowad, mitte enam pidada. Demokratline erakond awaldas oma rahulolematust selles tüliasjas. Teatatakse, et läbirääkimised Kermanshahi kargusaride suguharu ja türklaste wahel sellega on lõppenud, et türklased seniks oma piiri äärde tagasi lähewad, kuni läbirääkimised walitsuse ja Türgi saadiku wahel kestawad. Öeldakse aga, et türklaste taganemiseks see asjaolu põhjust andis, et ühel Persia suguharul korda on läinud neile seljataha minna ja nende ühendusi ähwardada, ja et türklastel korda ei läinud praegust Persia ministeriumi kukutada.

Rumenia erakondadest.

Bukarestis, 19. juunil. — Wanameelse erakonna täidesaatwa komitee liikmed walisid erakonna juhiks Nikolai Filipecko, kes walimise eest tänades seletas, et Rumenia wäljaastumine ühes neljikspruse riikidega ainukene õige tee on. Iga wiiwitus on Transsilwania ühendamisele Rumeniaga kardetaw, sest et maa wägiwaldse hulgalise nekrutite wõtmisega inimestest tühjaks jääb.

Pahameel Jaapanis Hiina wastu.

Tokios, 18. juun. — Asjaolu, et Hiinamaa sandarmiwäe korraldamiseks Rootsi kindral Hjalmarseni on kutsunud, kes enne Persia sandarmiwäe ülemaks oli, sünnitab Jaapani seltskonnas wäga suurt pahameelt, sest seda kutsumist peetakse Jaapani huwidele wastukäiwaks. Ajakirjandus nõuab, et walitsus selle wastu protesteriks.

Sõjariistade kandmine elanikkudele keelatud.

Ispahanis, 18. juunil. — Kõikidele elanikkudele, pääle bahtiaride, Persia sõjawägede osade ja konsulite kawasside on ära keelud sõjariistus nullitsale ilmuda.

Stokholmis, 19. juunil. — Niederlandi pank alandas wekslidiskonto 4½ pääle. Trükipaberi hinnad on tõusnud. Rootsi paberitööstuse omanikud asutasid komitee, kes üleüldist paberitööstust peab kontrollerima.

Ajakirjanduse ülewaade.

Wiimasel aastakümnel on meile rohkesti tööstuslisi ettewõtteid juure tulnud. Wähest tähtsama koha neist omandab enesele Halliste linaharimise wabrik.

„Sakala" kirjutab temast kui tähelepanemisewäärilisemast meie ühistegelisest ettewõttest. Wabriku asutajaks on ühisus, kelle ülesandeks on teoretilisi ja tehnilisi teadmisi linakaswatamise, harimise ja lina ümbertöötamise wiisde kohta põllumeeste keskel edendada. Ühisusse sisseastuja maksab ühekordset maksu 10 rbl. ja osamaksu selle järele, mitu wakamaad ta oma põllumaast lina alla tahab harida. Liikmed wastutawad osamaksu seitsmekordses suuruses. Äärilisest tegewusest ülejäänud puhtastkasust arwatakse 10% tagawara-, 10% talituskapitali juurde ja 6% osakasuks. Ülejäänud osa jagatakse kas liikmete wahel ära ehk antakse põllutöö edendamiseks. Suure tähtsusega on ka see osa ühisuse tegewusest, kus ta linamüüjatele-liikmetele wõib kuni määratud normini raha ette anda, mis ei sunni siis talumehi linu kõige halwemail tingimistel ära müüma, kui neil raha waja on. Sellega saawad saagihimulised linakaupmehed kõrwale tõrjutud.

Wabrik on ka tehniliste jõudude poolest hääl järjel. Insener M. Kiisa, keda juba asutamisel saadeti wäljamaale linaharimise wabrikuid uurima, on asja hingeks ja õhutajaks.

Halliste ja Abja meeste ettewõte on uus tööstusline ettewõte meie põllumajanduses ja loodetawasti ei jää ta ka wiimaseks.

Juba kuuldubki mitmelt poolt põllumeeste ringkondadest, et sääl samasugune mõte liikumas on.

Wene riigist.

Kõigekõrgem käsukiri

rahaministri nime pääle on awaldatud, kus ministrile riigirentei 1914. a. lühikeseajaliste laenude kustutamiseks 20. juun. ja sõja läbi tekkinud kulude katmiseks luba antakse kaks uut lühikeseajalist laenu wälja anda — üks (seitsmes) 500 miljoni r. ja teine (kaheksas) 500 miljoni rubla suuruses. Obligatsionid antakse poole aasta pääle wälja.

Galitsia elanikud tahawad Siberisse asuda.

Kuna mõned Galitsia Wene soost elanikud, kes waenlase wiimase pääletungimise ajal säält lahkusid, soowi on awaldanud Aasia-Wenemaale kroonumaadele asuda, on maakorralduse pääwalitsus, et neile Wene alamaksastumist kergitada, otsuseks teinud seaduses määratud nõudmisest kõrwale astuda, mille järele need, kes Wene alamaks astuda tahawad, enne wiis aastat Wene riigi piirides elama peawad, ja neid, kes Greeka õigetusku, kohe Wene alamaks wastu wõtta.

Sõjawäele leiwa ostmine.

Maakorralduse pääwalitsuse poolt on määrused awaldatud, mille järele sõjawäe jaoks tänawusest lõikusest saadud wilja osta tuleb, kus juures kohalikkudele woliniikkudele õigus antakse, et wilja aegsasti walmis osta, 25 protsent käeraha ette maksta.

Tööstuse mobiliserimine.

Moskwas, 19. juunil. — Semstwode ja linnade ühisused, börse ja mäetööstusnikkude komiteed on otsuseks teinud ühist sõjatehnika komiteed seltskondlistest organisatsionidest asutada, et sõjawäele kõike tarwilikku muretseda.

Permis, 19. juun. — Urali wabrikute ajemikud otsustasid tööstust mobiliserida.

Arhit. P. J. Kuk & Ko

Jurjewis, Küüni uul. nr. 2 (Raatuse ees, Dr. Krameri end. kort.) Telefon 18

Walmistab kõiksugu ehitustööde, aedade, parkide, mööbli jne. pla weid, reklame plakatid, klischesid ja kõiksugu joonistuse töö tuse lubasid ja kirjutab plaanidele alla, wõtab ehitu tapetserimise, tisleri, ahju jne. töösid ka järelmaksug

I. wõidulae

kinnitab kustut. w

Tartu Wastastik

Laiusel, Jaanipä

Suur Pid

mitmekesise

Tuletõrjuj

Sunduslikk

toiduainete hindade kauplejatele on „Po kauplusep

Wilja ko

Kishinewis, 1

ja kreditühisuste asemikul nemad tegid ühisel nõup meeste perekondade wilja

Tubaka

Rahaminister on tä endise banderoliga tubak wõib, kuni 1. jaan. 191

Soome

Soomlaste ro

Põhja-Rootsis tehtawat nagu Soome lehed toime koguni eri-kursuse „Rootsi keelt laiali laota dust selle wastu äratada ralbajad ise oma eeskum

Helsingist. 28. j wiidi 3 Helsingi linnaa Krestõsse 4 kuuks wang tehtud kohtupalati otsi „ühediguse seaduse" w

— Kingitus ü ametniku M. E. Castrén ülikoolile 18,000 marka kinud.

Lätim

Windawist. P õ jälle Riiga woolama. A kirjutusel lahkuwad linnast hed. Põgenejate juttude nud teisipäewal olnud su majasid häwitanud.

Riiast. Hõbe korjamine. Wiima Ob.", on Riias uuesti t raha puudust, sest et pal kanud teda korjama ja h raha liikumist takistab. on aga täiesti mõteta j nult korjajate ladwikusest raha on ju ainult lih Hõbe- ja waskraha hoid korjajatele enestele. Ku laguneb rahakorjamise-hi laiemale. Paljudes ärit wahetusel järjekindlalt: ei ole." Iseäranis rol päiwil rahawahetuses ko teenijate ja sõitjate wahe wad maksa paberirubla

Kodum

Laiuselt. Kõigist hoolimata kawatsetakse I olewa aasta sügiseks nel kooli käima panna, mille eest puudust tunti.

Kui sellekohaselt ü jõuab, siis awatakse siin lasteaed. Esialgse juba wabatahtliste anne kokku pandud. Tarwid järele on suur, ja soowi walt osa wõetaks.

Kord tegime siinkoha Jõgewa alewi ja ümbru lugemiselaud awataks. Nüüd on aga ärksamad üles wõtnud.

Tageperaft, Wiljandimaal. Wallale uus nimi. Wallawalitsusele on ülemuse poolt kiri tulnud, et walla wenekeelne nimi „Валгенкюль“, mis teatawasti Saksa keelest on, ümber tuleb muuta.

Põltsamaalt. Kolmepäewane korjandusSuurwürstinnaTatjana nimelise komitee hääks on Põltsamaa alewikus ja ümbruses 924 rbl. sisse toonud. Sellest summast oli korjamisekruusides 472 rbl. 89 kop., kuna 451 rubla 11 kop. üksikute isikute ja seltside poolt anketati.

Järwa-Madisekt. Albu wallas 14. slp. toimepandud rahwa-pidu oli endistest sarnastest pidudest palju suurem. Üleüldine sissetulek oli 325 rubla, millest puhast kasu 190 rubla üle jäi mis Albu wallast sõttakutsutute perekondade hääks läheb. Pidu korraldajaks oli Albu walla Abtandmise-komitee ja tegelasteks pääle komitee ja wallawalitsuse liikmete J.-Madikse Muusikaseltsi tegelased, kellele siin südamelist tänu ütleme. L. T.

Kambjast. Eesti Üliõpilaste Seltsi üksikute liikmete korraldusel pannakse pühapäewal 21. juunil „Kiiruse“ Seltsi aias suwepidu toime, kus kambjalased wõimsat meestekoori laulu kuulda wõiwad. Pidu eeskawas astub muu seas ka üliõpilane H. Saebelmann basli soologa ette.

Et pidu sissetulek kohalise Põllumeeste Seltsi toetamiseks on määratud, siis loodawad pidu toimepanejad rohket osawõtmist. —st.

Lohusoost. Pühapäewal, 14. juunil oli Lohusoo kirikus selle kiriku muusika- ja laulukoori tegewusel waimulik kontsert Punase Risti hääks, mille ettekandega rahul wõis olla, iseäranis lauludega. — Sisse tuli ligemale 40 r. —lb.

Awinurmest. Põllumehe ülewaade. Rukkid on kestmisel, mõnes kohas häädki. Suwewili on enamästi waewane; külm ja kuiw on kaswu kinni pannud. Niisama on ka heinakasw wäga waewane.

— Loomad olid kewade poole hinnas, nüüd aga on juba hinnad alanemud; ka hobused olid kallid. —lb.

Räpinast. Tööliste palgad kerkiwad ikka kõrgemale: aasta töölisele maksetakse siin juba 140—180 rbl., tüdrukutele 80 kuni 90 rbl.; suwetöölistele 100—130 rbl., tüdrukutele 60—70 rbl., karjastele 35—50 r. Wahekord meie peremeeste ja teenijate wahel kipub ikka terawamaks minema. Sellest waatamata tundub suurt perepuudust.

— Ümberkaudsed mõisad said wõõraste tööliste sissetoomisega petta, mispärast ka need, kes wiimase eestlase mõisast wälja ajasid ja sõna andsid, mitte ühte enam oma katuse alla wõtta, oma endiste teenijate wäärtust austama hakkawad; mõnigi on nüüd otsuseks teinud mitte enam ühtegi muulast valgata. **Walus.**

Wiljandimaalt. Wana-Tänassilma Hariduse Seltsi tegelaste poolt pandi 7. juunil sama walla Risti koolimajas pidu toime. Tähtsam osa eeskawast oli Dr. M. Nõges'e kõne külgehakkawatest haigustest. Osawõtjaid oli külmast ilmast hoolimata kestmiselt. Sisse tuli üle 60 rubla.

— 14. juunil pidas nimetatud selts oma pääkoosolekut, kuhu ligi paarkümmend liiget ilmusid. Kinnitati minewa aasta aruanne. Wanad eestseisuse liikmed waliti ametisse tagasi. Juhataja ettepanekul wabastati seltsi tegewad liikmed liikmemaksust.

Sama päewa õhtul esinesid lähedal Ü. talus Wastsemõisa tegelased meeste- ja segakoori lauludega ja näidendiga: „Neli päewa“. Waheajal kõneles hra Rabe eestlastest. Sissetulek 110 r. umber. —e—.

Pärnust. Kahesuguse mõõdupuuga mõõdawad meie linnaisad oma mehi ja teisi hari likka surelikka, nagu wiimasest linnawolikogu koosoleku kirjeldusest näha wõib.

Kuna wäikestele turukauplejatele 20% rendiraha linna kasude pärast mitte alla jätta ei wõidud, wõis aga oma mehele küll terwet renti maha kustutada.

Ja mitte ainult sel aastal, waid kergitust antakse sellesama mehele weel tagant järele kui ka mitu aastat ette, nagu rendi lepingu pikendamisest näha, mille tähtaeg alles aastal 1922 on, kuna jälle lännud aasta rendist ka weel 1/3 maha jäeti. Tõesti ei leia sõnu, millega seda meie sakste julgust nimetama ja imestama peab.

— Waldhofi wabrikust. Waldhofi wabrikust wõetakse suur osa masinaid kroonu tarwiduseks ära.

Ühtlasi jätab ka Waldhofi wabrik suurema osa tööd seisma.

Töölisi, kes ise tahawad, wiidakse teistesse sisekubermangudesse sinna wabrikusse tööle, kuhu keegi ise soowib. Neile antakse sääl ka umbes niisamasugust tööd, nagu nad siin teewad.

Mõni osakond jääb praegu weel edasi töötama.

— Läbiotsimine. 17. juuni õhtul oli wannutatud adwokadi abi von Bremeni ja erhitekt von Wolffeldi juures läbiotsimine.

Tallinnast. Linna hariduskomisjoni esimeheks on ametist äraastunud J. L. Jürgensi asemele kaubandusekooli inspektor R. Kann walitud.

— Haapsalu kaupmehed paluwad Tallinnast suhkrut. Haapsalu kaupmehed on Tallinna linnaametile palwekirja saatnud, et niipea kui meie linn suhkrut saab, sellest mõni wagun ka Haapsalu saadetaks.

— Volta wabrik on minewal aastal 329.269 rubla 77 kop. kasu saanud. Wabriku sisse pandud kapital ulatab 2½ miljoni rubla pääle; nii on siis kasu ärewa aasta pääle waatamata kaunis suur.

Wabriku warandust hinnatakse järgmiselt: maawäärtus — 62.525 r. 9 kop., ehitused — 892.697 r 74 kop., masinad — 904.038 rubla 17 kop., gaasi-, elektri- ja weewärk — 82.379 r. 29 kop., käsitööriistad ja inwentar — 111.408 rubla 56 kop., raudteed — 21.169 r. 58 kop. Materjalide ja pooleliolewate töödе wäärtus ulatab 1.316.764 r. 54 k. pääle.

Minewa aasta kasust läheb: tagawarakapitali 16.483 r. 49 kop., waranduse kustutamiseks 154.600 rubla, diwidendiks 120.000 rubla, kroonumaksuks 25.967 rubla 16 kop., direktoritele lisatasuks 8.727 rbl. 94 kop., teenijate kingituseks 3.491 r. 18 kop.

Missuguses kaubanduslises ühenduses on Wenemaa Helwetsiaga.

Wäikene Helwetsia wabariik, oma 4 miljoni elaniku ja 41.000 ruuttkilomeetri maapinnaga on keskmise suurusega Wenemaa kubermangu suurune. Wälises kaubanduses elendab see riigikene aga tähtsat osa. Nii moodustab Helwetsia wäline kaubandus 1913. aastal 43 protsent. Wene wälisest kaubandusest, mis wäikese riigi kohta, kui teda suurriigiga, nagu seda Wenemaa on, wõrrelda, tähelepanemise wäärt on.

Wälise kaubanduse üleüldine läbikäik oli 1913. a., nagu „Torg Pr. G.“ näha, miljon frankides järgmine:

Inglismaa	37,4	Belgia	9,1
Saksamaa	25,1	Austria-Ung.	9,5
Amer.-Ühisr.	24,0	Wenemaa	7,68
Prantsusemaa	14,8	Italia	6,1
Holland	14,1	Helwetsia	3,29

Iga shweitslane weab sellega sisse ja wälja aastas 878 frangi eest, ainult weel belglased ja hollandlased weawad rohkem sisse ja wälja.

12 aasta jooksul on Shweitsi wäline kaubandus 74,6 protsent wõrra tõusnud ja nimelt 1,4 miljardi frangi wõrra. Kaupade sissewedu on wäljaweost kaugelt suurem, nõnda et selle wäikese riigi kaubabilansi passiwseks tuleb nimetada; passiwse kaubabilansi teeb aga hääks raha sissewoolamine, mida rikkalik turistide arw iga aasta toob; turistide arw ulatas enne sõda 1½—2 miljonini aastas. Wenemaalasi rändab iga aasta Helwetsiasse praegu nimetatud arwust ligi 4 protsenti. Kui suur majandusline tähtsus turistidel Helwetsia kohta on, näitab see, et hotellid üksi 1912. a. 251 milj. franki turistide kaudu on teeninud. Üleüldine summa aga, mis wäljaspoolt turistide kaudu Shweitsi woolab, ulatas ligikaudu 500 milj. frangini.

Mis kaubawahetusesse Helwetsia ja Wenemaa wahel puutub, siis oli see wiimase kolme aasta jooksul „Torg. Pr. G.“ awaldatud teateid mööda järgmine:

Wenemaalt weeti Helwetsiasse 1911. a. — 89. 580 tuh. fr. 1912. a. — 80.226 tuh. fr. 1913. a. — 71, 467 tuh. fr. Wäljawedu Helwetsiast Wenemaale 1911. a. — 48.064 tuh. fr. 1912. a. 47.808 tuh. fr. ja 1913. a. — 58.719 tuh. franki.

Ettetoodud arwudest on näha, et sissewedu Wenemaalt iga aastaga wähemaks jääb, kuna aga sissewedu Helwetsiast Wenemaale kaswamas on.

Wenemaale wedas Helwetsia kogu oma wäljaweost 3,73 protsent., kuna Wenemaa sissewedu sinna 4,27 protsent. kogu Helwetsia sisseweost wälja teeb. Wenemaa weab Helwetsiasse pääasjalikult wilja ta tooresaineid.

Sisse- ja wäljaweos on Wenemaa teiste riikide hulgas seitsmendamal kohal, kuna Saksamaa esimesel kohal on.

Hoolimata elanikkude wäikesest arwust ei jõua Helwetsia ometi mitte oma maa põllumajanduse saadustega rahwast toita, sest et 28 protsent. juba isegi wäikesest maapinnast põllumajandusele kõlbmata on. Prantsusemaal on kõlbmata maad ainult 18 protsent., Austrias 8 ja Saksamaal ainult 6. protsent. 72 protsent. kõlbulikust maast Helwetsias on suurem osa ainult karjamaaks kõlbulik.

Peab tähendama, et Helwetsia põllumajandus õige edenenud ja põhjalik on ja ainult sellepärast on tal wõimalik teiste maadega wõistelda. Isegi piimaasjandus, mis Helwetsias on tähtsamaks põllumajanduse haruks, on siin rohkem edenenud kui kuskil mujal. Piimasaadusi weetakse wälja ainult juustu ja kondenseritud piima kujul; niihästi Helwetsia juust kui ka piim on üle ilma kuulus. Juustu üksi wedas Helwetsia wälja 70 milj. frangi ja kondenseritud piima 44 milj. frangi eest.

Kuna juustu pääasjalikult Amerikasse (17 milj. frangi eest) ja Prantsusemaale (14 milj. fr. eest) wälja weetakse, läheb kondenseritud piim Inglismaale (21 milj. fr. eest) ja Inglise asumaadesse, kus kondenseritud piima õige laialt tarwitatakse.

Peab tähendama, et kui Wenemaal kondenseritud piima walmistamiseks wabrikud oleksid, siis wõiks Wenemaa oma piimasaadustele Inglismaal hääd turgu leida.

Wilja Helwetsia ei kaswata. Kõik wili weetakse wäljast sisse, pääasjalikult Ameerika-Ühisriikidest ja Kanadast ja nimelt kaswab wilja sissewedu neist maadest alatasa, kuna wilja sissewedu Wenemaalt wäheneb. Wenemaa wedas 1913. a. üleüldse 200,78 milj. puuda nisu wälja; sellest arwust langes Helwetsia pääle ainult 5,7 protsenti. Rukki wäljawedu Wenemaalt Helwetsiasse oli tähtsuseta, üleüldse 18,5 protsent, 80 protsent. rukkid tuli Saksamaalt.

Arwatawasti kaotatakse pärast sõda Saksamaal nõnda nimetatud wäljaweo tunnistused ära, mis Saksamaale sõjawälisest seisukohast kahjulik on, sest, et ta maale tarwisminewa wilja wäljawedu edendab. Sünnib see, siis on Wenemaal lootust Saksamaa asemele astuda ja oma wäljawedu tõsta.

Ka kaera sisseweos etendab Saksamaa tähtsat osa. Nii weeti 32 protsent. Saksamaalt sisse, kuna Wenemaalt ja Argentiniast ainult 25 protsent. tuli. Ainult otrade sissewedu (umbes ⅔) oli pääasjalikult Wenemaa käes.

Jahu ei wea Wenemaa peaaegu sugugi wälja, kuna ometi teised riigid just jahuga kauplewad. Nii ei ole siis ka Wenemaa Helwetsiasse mitte ühte naela jahu wedanud, kuna Saksamaalt 85 protsent. kõigest jahust weeti, 10 milj. frangi eest. Arwatawasti oli see Wenemaalt Saksamale weetud wiljast jahwatatud. Jahu wäljaweo pääle tuleks sellepärast Wenemaal suurt rõhku panna.

Mis teistes toiduainete sissewoosse Helwetsiasse puutub, siis on see järgmine.

Munade sissewoos etendab Austria tähtsamat osa, siis tuleb Italia, Bulgaria ja alles neljandamal kohal Wenemaa. Helwetsiasse weetakse üle 20 milj. frangi eest mune.

Wene wõrwedu Helwetsiasse on tähtsuseta. Wäljamaa wõid tarwitab Helwetsia umbes 14—15 milj. frangi eest. Pool sellest tuleb Prantsusemaalt, umbes neljandik Italiast ja 1,5 protsent. Wenemaalt.

Alkoholi sissewoos etendas 1913. a. Austria tähtsamat osa, ja nimelt 80 protsent. tuli siit, kuna ainult 8 protsent. Wenemaalt tuli. Denatureritud piirituse sissewoos on aga esimene koht Wenemaa käes. Piiritust on üleüldse 3 milj. frangi eest Helwetsiasse 1913. a. weetud, sellest summast langes 54 protsent. Wenemaa pääle.

Suhkrut sai Helwetsia wäljast 1912. a. 50 milj. ja 1913. a. 39 milj. frangi eest. Wenemaalt tuli ainult 0,5 protsent. kuna tähtsamaiks suhkrumuretsejaiks Austria ja Saksamaa olid.

Ka mets tuleb pääasjalikult Austria ja Saksamaalt. Wene metsasaaduste wäljawedu Helwetsiasse oli tähtsuseta.

Ka teisi aineid, nagu lina, bensiini, petroleumi jne. weab Wenemaa teiste maadega wõrreldes õigesti wäikese summa eest Helwetsiasse.

Walmis wabriku saadustest weab Wenemaa Helwetsiasse kalossa ja nimelt 25 protsent. kogu sissewoost kuna pääosa Ameerika pääle langeb. Kokkuwõetult weab Wenemaa Helwetsiasse üleüldse 71½ milj. frangi eest mitmesugust kaupa; wilja üksi 58,5 milj. frangi eest.

Helwetsia ei ole, nagu ettetoodud arwud näidanud, sugugi kui wäikeriik tähtsuseta turuks suurtele wäljaweo riikidele. Iseäranis põllumajandusline Wenemaa peaks Helwetsiat silmas pidama.

Praeguse sõja ajal on kaubandusline läbikäimine Wenemaa ja Helwetsia wahel täiesti lõpetatud ja Wenemaa asemele on nüüd teised riigid, pääasjalikult Ameerika-Ühisriigid, Kanada ja Argentinia astunud ja sidemeid Helwetsiaga weel rohkem kinnitanud, nii et Wenemaa ühendus selle wäljaweo maaga palju kannatab, wõib olla ka edaspidi.

Et pärast sõda rahwuswaheline kaubandus alles aega mööda oma endistesse rööbastesse läheb, siis tuleb Wenemaal just Helwetsia turgude uuestiwõitmiseks agarasti tööd teha.

Keskkoolide uuendus.

I.

Käesolewal suwel saab sellest 25 aastat täis, kui keskkoolide uenduseks hariduseministeriumi poolt kommisjon asutati, kes wahetpidamata keskkoolide uuendamise küsimuse kallal „töötanud“ on.

Et praegusel ajal keskkoolide küsimus palju tõsisemalt päewakorrale on wõetud kui kunagi enne, siis ei ole ülearune keskkoolide uenduse küsimuse minewiku pääle pilku heita, et seda põhjalikumalt praegusest seisukorrast aru saada.

Keskkoolid töötawad 1871. a. 19. juuni põhjuskirja järele, ehk õigemini nende „uenduste ja täienduste“ põhjal, mis tolleaegse hariduseministri D. Tolstoi poolt riiginõukogu wastuolekul maksma pandi.

Milles need uuendused seisid, mille läbiwiimist hariduseminister nõnda ihkas?

Läinud aastasaja 60. aastate liikumine, mis seltskonnas imetõrelt laiali lagunes, tuli hariduseministri arwates sellest, et keskkool oma looduseteaduse õpetamisega nihilismusele alusrajas, millest rewolutsioniline ilmaparaade wälja arenes. Niisuguse woolu tõrwaldamiseks tuli ministri arwates looduseteaduse asemel rohkem wanu keeli õpetada. Niisamati walitsuse wastane ja häbaohtlik leiti ka ajalugu ja kirjandus olewat, sest kooliõpetajad seletawat siis niisuguseid kõrwalisi asju, mis ainult segadust wõiwat sünnitada. Et kooliõpetajad ajaloo ja kirjanduse tunda kurjasti ei saaks tarwitada, selleks wähendati neid hästi. Kooliülemus pidi ka õpilasi teraselt silmis pidama. Kui mõni kooliõpetaja leidis, et mõni õpilane politiliselt küllalt ustaw ei ole, siis pidi õpilane koolist lahkuma, selle pääle waatamata, et ta muidu täiesti eeskujulik õpilane oli.

Niisugune pidi hariduseministri arwates kool olema ja niisuguseks ta ka sai, milleks ta kuni meie ajani on olnud. Need D. Tolstoi uuendused, mis walitsuse poolt esialgu suure häämeelega wastu wõeti, ei leidnud mõne aasta pärast enam hääkskiitmist. Kõik nõudsid tõsiseid uuendusi. Ja walitsusel ei jäänud ühtegi teist teed järele, kui pidi sellega seltskonna soowidele wastu tulema, et keskkoolide uenduseks iseärane kommisjon määrati, mille töökawa juhtnöörid 1890. a. „Walitsw. Teat.“ awaldati. Suure põnewusega oodati uuendusi, kuid nad jäid tulemata. Aastad läksid aastate järele, kuid keskkool jäi endiseks. Keskkoolide uenduse kommisjonist ega tema tööwiljast ei olnud enam midagi kuulda. Nagu pärast poole selgus, olewat kommisjon ainult mõned korrad koos käinud ja sellega oma tegewuse lõpetanud.

1899. aastal oli keskkooli uenduse küsimuses jälle iseäralist elawust märgata, mille sünnitajaks tolleaegse hariduseministri Bogolepowi ringkiri keskkoolide uenduseks oli. Ringkiri oli walitsuse poolt uueks tõenduseks, et keskkoolid uenduse nõuawad ja et „seltskonnal on teataw õigus keskkoolide korraldusega mitte rahul olla, sest keskkool on perekonnast lahus, ta ei täida kaswatuse teaduse uuemaid nõudmisi, ta ei pane õpilaste terwishoiu pääle küllalt rõhku“ jne. Kõige selle kõrwaldamiseks asutati jällegi iseärane kommisjon, mille juhtnööriks see üles seati, et „kool ei luba jämedaid uuendusi.“

Arusaadaw on, et kommisjoni asutamine seltskonnas lootusi sünnitas. Arwati, et nüüd keskkoolide ajaloos uus parem ajajärk algab, sest hariduse ministri esimesed tegewuse sammud olid sinna poole sihitud. Wanade keelte kirjalikud eksamid kaotati ära, koolinõukogu tegewust katsuti ringkirjade abil elustada, kooli ja perekonna wahel taheti side luua. 1901. ja järgmistel aastatel taheti uuendused läbi wiia. Kawatsuse järele oleks keskkooli kursus seitse aastat kestnud. Kolmes esimeses klassis olekſid üleüldisharidusliſed õpeained olnud, mille läbiwõtmise järele õpilasele sellekohane tunnistus oleks antud. Neljandast klassist alates olekſid õpilased kahte osasse jagunenud: ühed, kes pääasjalikult looduse teadusi olekſid õppinud ja teised suuremalt osalt Ladina keelt. Mõlemate wanakeelte klassika-gümnasiumid olekſid ainult ülikooli linnadesse jäänud.

Küpsuse tunnistused taheti ära kaotada ja nende asemel koolilõpetamise tunnistused anda. See uuendus kawatseti 1905. a. lõpule wiia. Kahjuks jäi suurem osa kawatsusest ainult paberile. Ja kui sellest midagi täide wiidi, siis on keskkool selle eest tänu järgmisele hariduse ministrile Wannowskile wõlgu, kelle suurem teenus selles seisab, et ta keskkooli, ehk küll ainult ajutiselt, wana keeltekultusest wabastas. Warsti pääle Wannowski pääses tagasi-kiskumise wool hariduslisis asjus uuesti wõidule. Mitmed tema poolt maksma pandud uuendused heideti kõlkambri. Ühest klassist teise wiimise eksamid, mis Wannowski poolt ära kaotati, seati tema järeltuleja poolt uuesti sisse. Kooli ja perekonna wahekord, mis sõbralikumaks oli muutunud, sai uue ministri „seletuste“ põhjal jälle endiseks, tihti weel põnewamaks kui ta enne oli. Uus hariduse minister Sänger soowitas küll ringkirjade abil kohalise kaswatuse pääle rõhku panna, kuid nendel ringkirjadel ei olnud mingit tegelikku mõju. Sängeri ainuke teenus keskkoolide uuendamises on see, et ta uuemate Wene kirjanikkude õppimise wõimalduse andis, kuid muidugi mõista seda mitte kõikide kohta. Weel wähem suutis keskkoolide uenduseks järgmine hariduse minister Glasow ära teha. Wannowski poolt asutatud koolide uenduse kommisjon tegi oma soodu tööd edasi, kuid keegi ei teadnud, kui kaugele ta oli jõudnud, ehk mis ta kawatses teha. Seda, mis kommisjon ei suutnud teha, tõi elu ise päewakorrale. Keskkoolides algasid 1905. a. segaduſed. Nende mahasurumiseks peeti kõige otsekohesemaks abinõuks wanemate komitede asutamine. Kuid wanemate komitedel ei olnud niisugusel kujul nagu nad asutati pikka iga. Juba järgmine hariduse minister J. Tolstoi wähendas märksa nende tegewuse piirkonda. Sellessamas sihis töötas ka Kaufman edasi, kes wähe aega suutis hariduse ministeriumi eesotsas seista, sest ta ei olnud küllalt „soowitawas sihis tegew.“

Keskkoolide uenduse kommisjon aga „töötas“ edasi. Järgmine hariduse minister Schwarz, kes oma kindla kawa järele „uenduſi“ maksma pani, muutis keskkoolide seisukorra weel halwemaks kui ta oli. Seltskonna rahulolematus hariduse ministri wastu kaswas päew päewalt. Kõik seltskonna poolt soowitawad uuendused jäid täiesti tähelepanemata. Ja kui keskkoolides mingid uuendusi ette wõeti, siis otse selles sihis, mis rahulolematust weel rohkem suurendas. Niisamati tuleb ka järgnewa hariduse ministri Kasso tegewust himata, kes täiesti oma eelkäija jälgedes püüdis käia. Nende mõlemate pääpüüdeks oli seltskonda koolist eemal hoida; mõlemate pääpüüe oli sõnakuulmise maksma panek; mõlemad nad uskusid, et ainult see kooli elus hää on, mis ministerium hääks arwab. Oma tegewust on nad ise sellega õieti himnanud, kui nad tõendasid, et nende pääpüüdeks on olnud „koolides korra jalule seadmine.“ Kuidas nad sellega toime said, selle kohta on kõige iseloomulisemalt ja otsekohesemalt nende kahe hariduseministri mõtte osaline Purishkewitsh öelnud, et „korra jalule seadmise juures ei ole nad numbrisseaduse kitsendawaid piira tähele pannud.“ Ja niisugune oli hariduseministerium 1908—1915. a. alguni. Kuid ei saa ka salata, et Schwartz juba Kasso ajal keskkooli uuendusi ei katsunud läbi wiia. Isegi mitmel korral anti seaduse eelnõu riigiwolikogu lätte läbiwaatamiseks. Kuid kaugemale temaga ei jõutud. Uuendusi taheti läbi wiia, kuid need olid kitsendawad uuendused. Tuletame riigiinõukogu koosolekut 1913. a. alguses meelde, kus tolleaegne hariduseminister Kasso Tolstoi aegse gümnasiumi kaitseks üles astus.

Sellest näeme siis, et keskkoolide uenduse küsimus sugugi uus küsimus ei ole, waid ei temal oma ajalugu selja taga on. 15. aastat on keskkooli uuendatud, kuid kaugemale ei ole jõutud, kui osa gümnasiumidest on Greeka keel kui sunduslise õpeaine ära kaotatud. Kooli ja perekonna wahel puudub side nagu ennegi, sest praegused wanemate komiteed ei ole seda weel kaugeltki. Niisamati ei ole ka keskkooli terwishoiduse poolest kaugemale jõudnud. Kehalise kaswatuse pääle ei ole weel küllalt tarwilist rõhku pandud. Ja kui paar aastat tagasi selles sihis katseid tehti, siis oli see walelee, mis warsti näitas, et ta soowitawale sihile ei wii. **A. T.**

Kümme aastat tööd.

Meile saadetud „Estonia“ teatri Osaühisuse wiie aasta aruanne paneb nii mõnegi raskuse juures mõtlema, mis meie wäikerahwas peab oma kultura-asutuste rajamisel kandma.

Meie rahwa saatuse-õnnetus seisab selles, et meil puuduwad asutused, kellel oleks sunduslikult täidesaatew wõim. Ajalooliselt oleme meie neist ilma jäetud. Wastasted on teadwalt tunnud sellest hädaohtlikkust, kui meile oleks antud wõimulised asutused ja on kõige oma suure mõjuga wõidelnud ka hilisematel aastakümnetel selle wastu. Meie osaks on jäänud end korraldada kultura-ettewõtete läbiwiimisel ainult omaabi alusel. Kui kindel, kui tagajärjerikas on olnud see jõudude-koondus, näitawad päewaselgelt wõrdlemisi lühikese aja jooksul päält näha just kui maast kerkinud meie rahwateatrid.

Käesolewa suwe 14. mail sai sellest 10 aastat, kui meie esimesele teatrihoonele „Wanemuisele“ pandi nurgakiwi. Ja selle 10-aasta jooksul on tulnud kaaswõitlejad juure Tallinna, Pärnu, Walka ja Wiljandi.

Meie iseteadwam seltskonnakiht on neid asutanud optimistlise waimustusehooga, nagu see on idealistliselt edasitungiwa wäikerahwale loomukohane.

Loodusliselt on ju õige, et igale tugewale woole, tõusule järgneb sama tugew mõõn. Rahwaste elus ei kordu see seadus aga mitte mingisuguse paratamatuse nimel ega näol, waid kõik oleneb sim isiklste jõudude korraldusest, organiserimise-jõu tüsedusest. Sellepärast ei ole ka meie rahwateatrite loos tarwis karta tõusule sarnast tagasiminekut, kuigi mõnelt poolt seda hääl tujul oodatakse ja usutakse. Kõik oleneb siin, nagu juba nimetatud, organiserimise-oskusest ja sellest, missugused seltskonna-osad pääsewad meil rahwateatrit juhtima ja missugused põhjusmõtted seatakse korralduse aluseks. Muidugi on otsustandwa tähtsusega ka meie püüdmiste tagajärjed wõita enestele awalikku wõimu.

Ka isegi sõjaaegsed raskused on kantawad, wõidetawad. Tarwis aga seltskonnal meeles pidada, et meie rahwateatrid on tõusnud oma higist ning waewast ja et kõike seda, mis ostetud kalli hinnaga, ei anta nii kerge waewaga käest.

10 aastat on lühike aeg, kuid mõnesuguse rahwaliikumise loos pikk küllalt, et sünnitada iseteadlikku poolehoidmist. Ja uhkusega wõime oletada, et poolehoidmine on ikka kaswanud. Tarwis meelde tuletada, missugune maru pääsis lahti ühes osas meie ajakirjandusest „Wanemuise“ teatri awamise puhul; kuidas siis säält poolt hurjutati meie teatrirajajaid kodanluses ja rahwawaenluses. Nüüd on aga see kõik uhtunud ajamerde ja tõrganud meie teatripinnal miski rahwusline solidaridet. Meie linnas ei suutnud küll see wastaswoolt teatri kohta suuremat mõju awaldada, kuid Tallinnas pani ta teatri-ehituse mõneks aastaks seisma.

„Wanemuisest“ kirjutatakse tema käes olewa juubeli puhul pikemalt siin aga peatame weel mõne peensuse juures „Estonia“ teatri loost. Tallinna Eesti rahwateatri asutamise-mõte ulatab 1902. aastasse: Tolleaegsel kuuel Tallinna Eesti seltsil tärkab ühinemise-mõte ühise seltsimaja ehitamiseks. Nad pöörawad linnawalitsuse poole palwega selleks tarwisminewat krunti anda, kes ka 30. apr. 1903. aastal otsustab sellekohast chitusepatsi lubada. Kuid kubermer ei kinnita linnawalitsuse otsust, sest et kõigil neil seltsidel ei ole liikumata waranduse omandamisediguſt. Sellepärast tehakse otsuseks krunti ainult „Estonia“ nimel küsida, kes ka 1904. a. selle saab tingimisega, et teatrihoone peab olema walmis 1914. a. oktobriks. „Estonia“ asutab enese juure teatriehitamise kassa, milles 1904. a. lõpul on kõigest 1000 rubla. Ka järgmisel aastal läheb rahakorjamine wäga wisalt, mispärast lõpuks otsusele tullakse asutada teatri-ehitamiseks iseseisew asutus. 1907. a. tehakse weel wiimane katse teiste seltsidega ühineda, kuid asi läheb nurja ja „Estonia“ asub teatriehituse juure iseseiswa osaühisuse asutamise kaudu.

1907. a. 11. märtsi „Estonia“ pääkoosolekul otsustatakse „wiibimata teatri- ja rahwamaja ehitamise kallale asuda.“ Rahakorjamise otstarbel pööratakse „Wanemuise“ eeskujul sisemiste asjade ministri poole lubada ülewenemaalist korjandust toime panna, milles ära eldakse. Kuid siiski saadakse luba üleeestimaaliseks korjanduseks.

23. jaanuaril 1909. a. kinnitatakse Kõigekõrgemalt poolt ka uue osaühisuse põhjuskiri. Nüüd hakatakse osatähti laiali laotama. 1909. a. augustis on kassas 6.980 rbl. raha ja 23.850 rbl. eest kohustusi koos.

Suurt hoogu teatrimaja ehitusele annab ülemaaline laulupidu, mis 1910. a. juunis Tallinnas ära peetakse. Nüüd pannakse ka teatrile nurgakiwi. Asi hakkab juba jõudsamalt edenema. 1910. a. on osaühisuse kapital 40.000 rbl., mis 1911. a. 20.000 rbl. wõrra kaswab. 1912. a. juulil aga selgub, et osaühisus endise eelarwega wälja ei tule ja maja umbes 625.000 rbl. maksma läheb. Sama aasta lõpul on ühisusel üle 2000 liikme, osakapitali 113.617 rbl. ja tagawarakapitali 17.347 rbl.

24. aug. 1914. a. on wiimaks „Estonia“ rahwateatri pidulik awamine. Missuguse tähelepanemise osaliseks sai see pidupäew kõigi

meie naabrirahwaste ja isegi wenelaste poolt, on meil kõigil weel selgesti meeles.

„Estonia" rahwateater on 800.000 rubla maksma läinud. Ühisusel enesel on aga kõigest kapitali 125.000 rubla, kõik muu on wõlgu. Sellepärast kawatseb ühisus lähemas tulewikus uusi osatähti wälja anda, mille ostmisele ta seltskonda üles kutsub.

Need olid lühikesed ja päältnäha lihtsad teated kümne-aastaset tööst, kuid asjasse tungides teewad nad igale ühele selgeks, missuguste raskustega meie omaabi alusel peame wõitlema, ennekui kunstihooned üles kerkiwad. Kümne aasta jooksul on meie rahwakulturas palju muutunud. Selleaegsed hällpääd waatksid hauast tõustes meie praeguseid mitmekesiseid ettewõtteid ja kulturatähiseid imestusega: ons see kõik tõesti sündinud?! Praegune teguwõimas põlw peaks tundma aga kahekordseid kohustusi meie omaabiasutuste wastu. „Wanemuise" seltsi 50-aastane juubel ja meie rahwateatrite asutamise kümne-aastane töö pangu kõiki tõsiselt mõtlema.

Kohalikud teated.

Sunduslik määrus lihaga kauplejatele, mis Liiwimaa Kub. Teataja nr. 57 awaldatud, on maksew neis kohtades, kus lihahinnad kuberneride poolt kindlaks määratud. Alltoodud määrus käib siis ka meie linna kohta:

Isikud, kes lihaga kauplewad, peawad — 1) igale poole, kus lihaga kaubeldakse, liha hinnamäära ja selle sundusliku määruse nähtawale kohale üles panema;

2) ostjatele näitama ja müüma nende esimese nõudmise pääle hinnamäära järele seda liha-sorti, mis neile tarwis, kui müüjal aga seda kauplises wõi mujal hoiukohas tagawaraks on ja

3) liha-lauba warjamise eest hoidma, mis harilikult selles mõttes tehtakse, et müügil olewat lihatagawara kunstlikult wähendada.

Selle kindral Kurlowi sundusliku määruse wastu eksijaid karistatakse rahatrahwiga kuni 3000 rublani, ehk wangistusega kuni 3 kuuni.

Ülikoolist.

Kuulu järel tuleb ülikooli niihästi kestkooli lõpetajate kui ka waim. seminaride kaswandikude poolt kaunis rohkel arwul palwekirju wastuwõtmiseks sisse, nii et üliõpilaste arw endisest sugugi wähemaks ei jää.

— Nagu wäljastpoolt kuuleme, olla kohal. ülikooli üliõpilastele, kes professor K. K. Saint-Hilaire juhatusel hiljuti Walgemerele õpereisile sõitsid, Arhangelskis edasireisimiseks takistusi tehtud, sest et säälsele kubernerile õigel ajal teadet õpereisi kohta ette pole saadetud. Sellepärast olla nüüd kohaliku kuberneri laudu õpereisijate edasipääsemiseks sammusid tehtud.

Sellest on näha, kui tarwilik on praegusel sõja ajal enne ärareisi kõik tarwilised dokumendid muretseda.

Kohalikkudesse Punase Risti haigemajadesse

ei ole enam üle 1½ kuu haawatuid ega haigeid sõjamehi saadetud, nii et neid praegu siin kõikides laatsaretides kokku 182 haawatut ja 29 haiget sõjameest on. Nendest on 2 Saadjärwe laatsaretis. Palju laatsaretta on päris tühjad. Esialgsest awati meie linnas ja maak. kokku 25 haigemaja haawatute rawitsemiseks, kuna nüüd weel 18 järel on. Teised on waheajal oma tegewuse mitmesugustel põhjustel lõpetanud. Töötawad weel linnas 15 ja maakonnas 3 laatsaretti. Maakonna laatsaretid on Sangastes — 25, Saadjärwes — 10 ja Udernas — 6 woodiga; talurahwa 2 laatsaretti on teatawasti linnas.

Oma tegewust on lõpetanud järgmised haigemajad: Rõngus, Raadi mõisas, Tähkwere mõisas, Woldi mõisas, Jõgewa mõisas — ja linnas: v. Knorringi ja A. le Coque'i laatsaret. — Praegustes haigemajades, millest 4 Punase Risti kulul ülewal peetakse, on ühtekokku 1107 woodit, sellega wabaid (tühje) woodid 896. Kõige rohkem haigeid oli laatsarettides aprilli-kuu lõpul — 750.

Heinu wõcti

eile ja täna sõjawäele. Oli ka wabatahtlisi müüjaid. Puudast makseti kõige rohkem 70 k.

Leitnant Piirako Georgi mõõga saanud. Krasnojarski polgu leitnant Piirako, kes hiljuti lahingus langes, on wõitluse eest 9. detsj. 1914 Georgi mõõga saanud. Sõjawäe ametlik leht „Russki Inwalid" põhjendab seda aumärgi saamist oma uuemas uubris järgmiselt:

„Wõitluses Sarshetshe küla juures 9. detsj. 1914 wõttis leitnant Piirako, selle järel kui kaks pataljoni komanderi üks teise järele wõitluserinnast olid lahkunud, pataljonikomanderimise oma kätte ja waenlase surmawa suurtüki ja kuulipildujate tule all, oma elu hädaohtu andes, wiis ta roodud oma isikliku eeskuju abil wõitlusesse, wõttis waenlase pahemapoolse tiiwa jooksukraawi ära ja kaitses seda kuni õnneliku wõitluse lõpuni, millega ta üleüldisele kordamineku kaasa aitas."

Aurahad mobilisatsioni-tööde eest.

1914. a. üleüldise mobilisatsioni tööde korraliku täitmise eest on Kõigekõrgemalt poolt kohaliku linnapolitsei, sõjawäe kommisjoni ja linnawalitsuse ametnikkudele, kokku 24 isikule, auraha Walge Kotka ordo lindiga rinnal kandmiseks annetatud. Politsei ametnikkudest said aurahasid politseimeister W. Klokatshew, siis J. Grinko-Uglik, F. Salesski, R. Heier, J. Parsianowitsh, A. Milling, J. Melsh, A. Kullam, W. Kanarik, O. Truus, F. Waino, A. Lepik ja K. Lepik.

Kohaliku IV. jaoskonna kohtu-nurija Iwanow

on Kaluga ringkonna-kohtu prokuröri abiks nimetatud. Hra Iwanow teenis tähendatud ametikohal meie linnas 6 aastat. Ta jättis rahwa ja tuttawate keskel, kellel temaga siin kokkupuutumist oli, oma õiglase oleku ja sõbraliku wastutulelikkuse poolest hää mälestuse järele. Wiimasel ajal oli ta eeslinnade sõjameeste perekondade abiandmise komitees abiesimehena tegew.

Pihkwa Eesti „Koidu" selts

sõidab rohke arwu liikmetega aurulaewal tulewa pühapäewal meie linna „Wanemuise" 50-aastase mälestusepäewale.

Külalised Pihkwast.

Homme hommikuks kella 7 jõuawad Pihkwast aurulaewa „Tsessarewitsh Alekseiga" 200 lõbureisijat meie linna. Siin oli enne teada, et wäljasõidu Mõisnikkude Klubi ja Eesti selts „Koit" toime panewad. Nagu meile nüüd Pihkwast teatatakse, ei olewat wäljasõidul eelnimetatud seltsidega midagi ühist. Sõidu korraldajaks olewat kaegi era-ettewõtja Kalinin.

Sunduslikud määrused,

mis toiduainete hinnamäära kohta käiwad, igale selle kaubaga kauplejale, nii ka igale elanikule tähtsad, on E. K. Ü. „Postimehe" kouplusest saada.

Uuemad teated.

Dwinski sõjaringkonna ülem

kutsub sellekohaste kuulutuste kaudu enese juurde isikliklisteks seletusteks kõiki, kes tema kantseleisse rohkesti ilma nimeta kirju ja teadaandeid saadawad. Ta palub nende kirjade autorid eneste ülesandmises mitte piinlikkust tunda ja lubab kõike asjalikku põhjalikult järele uurida.

„R. M."

Riiginõukogu walimiste ettewalmistused

Riia kubermangust on „R. W." teatel juba alanud sellekohases kubermangu kommisjonis, kelle esimeheks on Riia ringkonnakohtu esimees. Maakonna kommisjonisi juhatawad sama kohtu liikmed. Augusti algul kuulutatakse „Kub. Teat." walimise alla tulewate isikute nimekiri wälja.

Jumalateenistuse raamatud weneusulistele eestlastele ja lätlastele.

Nagu „Now. Wr." kuuleb, on walitsuse ringkondades see tõeasi enese pääle tähelepanemist pööranud, et weneusuliste eestlaste ja lätlaste jumalateenistuse raamatud Gooti kirjas trükitakse. Sellepärast on küsimus üles wõetud, kas mitte peatselt nimetatud raamatuid hakata Ladina kirjas trükkima.

Hõbeauraha on saanud

Petr. telegrafi-talituse teatel Kõrge sanitarwalitsuse ülema käsul Kuresaare linna kodanik Aleksander Aben Stanislause lindil rinnal kandmiseks hoolsate tööde eest unte abinõude otsimises, kuidas walmistada sidemeid lämmastawate gaaside wastu wõitlemiseks.

„Estonia" endine näitejuht P. Pinna jääb ka tulewal hooajal „Estoniast" eemale ja tahab otsida omale tegewust jällegi Wene näitelawadelt. Nagu eila teatasime, saab „Estonia" uueks näitejuhiks soomlane Pr. Rantanen.

Metsalaastamine.

Eestimaa metsakaitse-komitee on metsaraiumise Maidla mõisa „Lango" rendikohal, 8,47 dess., laastamiseks tunnistanud ja selle 20 aastaks seisma pannud.

Üsa maamõõtjatekooli lõpetasid

Jaan Luik, Wiljandi maakonnast, Tuhalaane wallast ja Daawet Kuusik Samara Eesti asundusest. —s

Teated Eesti sõjameeste üle.

Martin Atter — Wiljandimaalt Põltsamaa kihelk. Järawere külast, 11.—12. märtsi öösel teadmata kadunud.

Joh. Anton — Tallinnamaalt, teenis 272 Gdowi jalawäepolgu 12 roodus, 23. aprillil Dubissa ääres jäljeta kadunud.

Karl Krupp — Laiuse kihelk. Waimastwere wallast, 27. aprillil sooliahaigusesse ära surnud.

Johannes Ost mann — Haapsalu maak. Ridala kihelk. Wõnnu wallast, Luteruse usku, naesemees, 30 a. wana. Teenib 2 suurtükiwõe park. brigadis tagawarawäelasena. Sõjas ülesnäidatud wahwuse eest 4 järgu Georgi auraha saanud.

Mihkel Kaarli p. Walter — Pärnumaalt Jakobi kihelk. Wee walla „Lüllet"-s Luteruse usku, poissmees. Esimesel mobilisermisel wõett maakaitsewäelasena teenistusesse. Sai sõjawäljal shrapnelli läbi näost ja rinnust haawata, pärast mõne-kuulist haigemajas rawitsemisel olemist nüüd kuuks kuuks koju paranduse lastud. Koju lastud on ka sellesama walla Sõõrike „Peedi" Jüri. —maa.

Kostroma haigemajas on rawitsemisel: Julius Kangru meie kreisist, haawatud käest 11. mail, Jaan Karin meie kreisist, haawatud jalast 26. mail, Karl Nugis Pärnumaalt, haawatud käest 4. mail, Juhanes Künnsar Palde kreisist, haawatud rinnust 26. mail.

Кострома, Анонимнаго общества перв. лазаретъ.

Terwitused.

Terwitame kodumaalasi. J. Lorents, J. Jürgenson, J. Herman, J. Karu, J. Kuuse, H. Karu, J. Karu, M. Puls, M. Roots, A. Habermann, A. Kamdron, H. Laar.

Oleme kõik maawõlle wõetud meremehed Pärnumaalt ja sõidame Saksa kiintle. Gr.

Uuemad sõja sõnumed

Mis tahtsid sakslased Windawi pommitamisega kätte saada?

Seda küsimust harutab „Birsh. Wed." sees selle lehe asjatundja K. Shumski.

Kahtlemata on sellel pommitamisel oma strategiline mõte, arwab K. Shumski. Aga missugune. Kaitseta linna laskmisel iseenesest ei ole mingit sõjalist tähendust. Wõiks arwata, et ehk Saksa laewad laskmisega järel proowida tahtsid, kas Windawis kalda-patareisid ei ole. Seda aga teawad Saksa sõjawäeülemad juba muidugi, nagu neil kõige üle, mis Baltimaasse puutub, hääd teated näiwad olewat.

Kõneldakse selles teates wäe maale saatmisest. Teadetes öeldakse, et Saksa laewad miinisid wälja püüdsid ja wäge paandes maale tahtsid saata. Aga see wägi oli nii wäikene, et temal wõimalik ei oleks mingit meeleawaldustki toimel panna. Saksa laewastikus oli ainult üks wana soomuslaew, 4 ristlejat, mõned miinilaewad ja trawlerid (miinide wälja püüdjad). Wanal soomuslaewal ei ole üle 800 mehe pääl, miinilaewadest ei maksa kõnelda; neil on kõigest 50—70 meest igal ühelt. Nii oli siis madruste jõuk, mis see laewastik maale wõis saata, õige wäikene, kõige rohkem mõnisada meest, sest et laewadelt palju mehi ära saata ei wõi. Sellest on näha, et sakslaste tegewusel Windawi ees mitte Windawi linna pommitamine ega maaletulemise meeleawaldus eesmõiks ei wõinud olla, waid midagi muud.

Ja see ei wõi midagi muud olla, kui maa- ja merekuulamine millegi kuiwalmaal ettekawatseta wa sõjalise tegewuse eel.

Enne kui sakslased Liibawile maa poolt kallale tungisid, kuulasid nad ka sääl mere poolt maad. Nagu teada, seadsid sakslased oma Königsbergi ja Liibawi wahel otsekohese mereühenduse jalale ja weawad mere kaudu Liibawisse wäele kraami. Wististi tahtsid nad waadata, kas ka Windawi meretee puhas on, kui maawäed sinna poole hakkawad edasi rühkima. Meretee puhastamise pääle näitab juba nende laewade kokkusead, milles miinide wäljapüüdjad ühes olid. Nii K. Shumski arwamine. Sellepärast on see wäga tähtjas, et meie laewad sakstele Windawi ees rahu ei annud.

Ka tänane teade Gotlandi merelahingust näitab, et sakslastel raske on loota, Windawist oma tegewusele niisugust alust luua, nagu see neil Liibawis korda läis.

Italia-Türgi sõja eel.

Nagu „Now. Wr." diplomatilisest allikatest kuuleb, on Türgi saadik Roomas Nasi-bei Roomast lahkunud. Diplomatiline läbikäimine Italia ja Türgimaa wahel on lõpetatud. Neil päiwil sõidab Italia saadik Konstantinopolist minema.

Teated Saksamaalt ja Austriast.

Inglise lehe „Morning Posti" sõnumisaatja telegraferib Bernist, et Bethmann Hollwegi ja von Jagowi Wieni-sõidu otstarbeks oli keiser Franz Josefi jutule minna ja Austria ja Ungari ministritega nõu pidada, kuidas ühiselt Italia wastu wälja astuda. Ühtlasi oli tarwis mitmesugueid Austria-Ungari rahalisi küsimusi öiendada. (N. Wr.)

Hollandi uued sõjalaewad.

Kopenhagenist telegraferitakse „N. Wr.-le": Haagist teatatakse, et Hollandi walitsusel nõu on 90 miljoni florini sõjawäe kuludeks nõuda. Sõjawäge on 600,000 meheni suurendatud.

Konstantinopolist.

Konstantinopolist teatatakse Atena, et sultan enne lõikamist sheih-ul-islamile soowi on awaldanud anjärjelt ära astuda. Noortürklased takistasid teda aga selles, sest nad kartsid sekeldusi, mis anjärjepärija Is-edini anjärjeastumisega tulla wõiwad. (N. Wr.)

Saksa ajakirjandus Kõigekõrgema reskripti kohta.

Kõigekõrgema reskripti puhul pääminister Goremõkini nime pääle kirjutab „Berl. Tageblatt": „Kõigekõrgem reskript näitab, et Wenemaa kaugel on rahutegemise mõttest. Niisama põhjendamata on ka kuulujutud, mis wiimasel ajal Skandinawia riikides laiale on laotatud, nagu oleks Wene walitsewates ringkondades rahupüüdeid olemas." Berlini leht ei kahtle selles, et lähemal ajal kokkuastuw riigiwolikogu sõja edasipidamise poolt on, seni kui Wenemaal lõpulik wõit käes. Ühed ehk teised muudatused Wene kabinetis ja ministrite wahetamine ei tähenda mitte, et Wenemaa rahu tahab walmistada. Just sellewastu, Wenemaa riiklist mehanismust tahetakse uuesti korraldada ja teda tähtsalt täiendada, et niiwiisi lõpulikku üleolekut kätte saada.

(„Birsh. Wed.")

10,000 wenelast Berlinis.

Nagu Berlini lehed teatawad, on Berlinis praegu 10,000 Wene alamat. See arw kaswab iga päewaga, sest et prowintsilinnadest ikka uusi wenelasi juure tuleb. Inglasi on Berlinis umbes 2000, itallasi ja prantslasi alla 1000.

Lähemad teated „Jenissei" hukkasaamisest.

Petrograbis, 19. juunil. — Weolaewa „Jenissei" otsasaamise üle tuleb lähemaid teateid, mis näitawad, kui kõrgel hukkasaanud laewa meeste ülespidamine, nende tublidus ja ohwrimeel oli.

Et olahwatuse jõud nii suur oli, et wõimata oli laewa päästa, siis tuli kõike tegewust selleks tarwitada, et inimesi päästa. Komandant, esimese järgu kapten Prohorow ilmutas haruldast külmawerelisust ja tema targa korralduse tagajärjel ei olnud õnnetuse juures mingisugust hirmusegadust ega wähematki korratust. Kangelasest komander, kellel täielik wõimalus oli ennast päästa, otsustas laewa saatust jagada, jäi wiimaseni silmapilguni oma komandosillale ja hoolitses ainult selle eest, kuidas rohkem madruseid päästa. Kõik ohwitserid olid, niipalju kui nad wõisid, inimeste päästmisega ametis. Nad julgustasid ja wahwastasid neid, kuni nad ise haawatult wõi wigastatult põhja wajusid. Terwe komando näitas oma ülemate eeskujul kindlat waimu, täielikku rahu, mehemeelt ja eeskujulikku distsiplini. Jääkülmas wees kangeks jäänud mehed leidsid enese jõudu weel enne surma oma laewa auks „hurra" hüüda sellel silmapilgul, kui laew wee alla kadus.

Liitlaste tegewus Dardanellides.

Saloniki, 18. juunil. — Mitilena saarelt teatatakse 17. juunil: liitlaste laewastik pommitas Smirna fortisid. Prantsuse ristleja ja miinipaitaja laitsid Budashi forti ja põletasid Targi linnaosa. Egejt meres otsiwad wäikesed liitlaste laewade salgad Saksa weealuseid paatisid.

Plahwatus Marseilles.

Marseilles, 19. juunil. — Plahwatus häwitas rakettide wabriku. Tuli oli nii kange, et korda läks ainult 4 naesterohwa surnukeha ja 10 raskesti haawatut wälja tuua. Wabrikus töötasid 100 inimest.

Keisri proua tänu Inglise seltskonnale.

Londonis, 18. juunil. — Keisri proua Aleksandra Feodorowna saatis Inglise Petrogradi saadiku läbi lord Roseberyle kui Wene lipupäewa komite esimehele tänu esimese abi eest, mis 100.000 rubla suuruses ära saadeti. Teine niisama suur summa järgneb. Mitmed Inglise linnad tahawad weel Wene lipupäiwi toime panna. Wene wäe ohwrimeelsus on Inglise elanikka sügawasti tänutundeid äratanud.

Prantsuse aeroplan sele paadile pom

Roomas, 19. ju päästaabi ülem teatab, et mas osas Prantsuse leni selt Austria weealusele p kas. Pomm löhtes wee nähtawalt hää tagajärjeg

Wiimased tel

(Toimetuse jõudn

. . . „Nash Westniku" Murawjewo ja Shawli tulewahetus. Meie suurti tagajärgedega wastase b kaht neist laskmist seisma

Wenta pahemal kal sattus üks wastase es shrapnellide alla ja pidi

Porengowo ümbrusk Saksa rood meie kaits wõeti aga meie tugewa jate tulega wastu. Ta seisukohast 400 sammu meie maskuulajad sakslaste käsigranatitega ja sundisid hirmul oma kaitsekraawide

Üks meie pomm tabas konnas. Üks Saksa kaetu nes ühes kuulipildujatega. kaks kuulipildujat pärast kõrgele õhku tõusid.

Neemani pahemal kal maid sõjalisi kokkupõrkamis

Kohalikud tu

19. juunil. 1

Rõõsa piima toop	6—8 k.
Hapu piima toop	4—8 „
Kohuptima toop	14—18 „
Rõõsa koore toop	36—40 „
Hapu koore toop	50—60 „
Lauawõi nael	— „
Kõõgiwõi nael	32—42 „
Juustu nael	25—38 „
Sealiha nael	18—32 „
Terwe sea k. n.	18—20 „
Seafink nael	28—32 „
Elajaliha nael	8—30 „
Wasikaliha nael	12—25 „
Lambaliha nael	15—22 „
Elus kana	60—120 „
Tapetud kana	40—100 „
Elus ani	— „
Tapetud ani	— „
Tapetud kalkun	— „
Tedrekukk	— „
Jänes	— „
Kartuli wakt	110—150 „
Wärsked kurgid t.	3—6 „

Wäljaandja cand. jur.
Wastutaw toimetaja

Дозволено военною це
20 го іюня

Tänase numbriga nr. 22 kohalikkudel leh

Tarwitatakse
töölisi,
meeste- ja naesterahwaid, mulla- ja lihttööde pääle Tallinna. Palk on meestel 170—150 k. ja naestel 120—100 kop. päewas, prii sõit Tallinna ja prii korter. Soowi korral antakse tööd ka tükiwiisi. Tööjoowijad tulgu ühes passiga Jurjewi, Pihkwa uul. 88, kaupm. Ehrlichi majasse, 26. juunil. Selsamal päewal on ka ärasõit.

Опытная учительница
даетъ уроки
по всѣмъ предметамъ. Дома отъ 2—3 ч. Ивановская 38, кв. 3.

Juukselõikamise-äri ja piimapoodiruum
on üürile anda Tähe uul. 57.

Noor neiu
6 kl. haridusega otsib apteekriõpilase kohta. Kirjad sll. E. F. all.

Põllumeestele
tiwilõhkumisetöid teeb wõistlemata madalate hindadega Jaan Leimann ja Johan Naba, adr. чр. Beppo, Haanja-Purka.

Neljapäewal 18. juunil kadus ümargune must
broshe
kuld ümbrusega Petrogradi uul. 147 kuni Allee uul. minnes. Waewatasu eest ära anda Petrogradi uul. nr. 147.

Ärakirju
ja muid kirjutustöid kirjutusmasinal tehtakse ruttu ja korralikult Dejateli kont., Aleksandri uul. 7.

Wiinameistrit,
kes tulewaks periodiks kohta soowiwad saada palutakse endid aegsasti üles anda Dejateli kontori Aleksandri uul. 7.

Kohta wõiwad saada:
seep, kes ka puutööd tunneb, palk 300—325 rbl. ja prii korter küttega; tallmeister, palk 300—325 r. ja prii korter küttega; 2 mõldrit, palk 20—25 r. kuus, protsendid ja priiülespidamine ehk moon; masinist, kes gaas-generatoriga töötada oskab, palk 30 rbl. kuus, prii korter küttega ja ülespidamine ehk moon. Dejateli kontor, Aleksandri uul. 7.

Tublit
köögitüdrukut
on tarwis maale. Kaupa nõõb teha teisipäewal 23. juunil kell 12 Tallinna uul. 55.

Th. Grunau
Wene- ja wäljamaa riigi poolt kinnitatud soonetasuja (Masseur). Woolimine elektri ja teiste uuema aja abinõudega. Konetund kl. 10—2 ja 4—6. Petrogradi uul. 32, kor. 2.

Palun seda ausat isikut,
kes minu päewapildikojas, Elwas, murdwarguse toime pani, aluminiumi wõtme, päälkirjaga „Carjusa" mulle tagasi saata. Waewatasuks kingin mina temale kõik asjad, mis hääks arwati ära wõtta. Arthur Sachker, päewapiltnik Elwas. Ari on igapäew awatud, pääle esmaspäewa.

Tshu in Esperantista, havanta la konton tche
Londona Tchekbanko,
ne volus dshin transdoni al mi. Vahtkerl, Marja strato 14, Jurjev.

Maja müüa
Raatuse uul. Küüda Põik uul. nr. 3, krt. 1.

Ilus suur tuba
on üürile anda Elisabethi uul. 4 Säälsamas on ka hobujemehe korter saada.

Tüdrukut
on tarwis talutöö pääle. Kaupa tehtakse esmaspäewal kella 2—4. Pirogowi uul. 8, krt. 4.

Würtsipood
wälja üürida Saekoja uul. 39-a. Teat. saab ka Laias u. 13, hoowis.

Mööbliga tuba
on üürile anda Soola uul. 10.

Pood
wälja üürida Petrogradi uul. 129 Säälsamas on willakraasimise masina kett ja ühe wolangi täis kraasi müüa.

Tarwitatakse maale
tüdrukut.
Kaupa tehtakse esmaspäewal kella 10—12 hom. Raatuse u. 28, k. 8

Würtsipood
wälja üürida Elisabethi uul. 9.

Töötwanker
müüa Peetri uul. nr. 64.

Wärsked kartulid
A. Telgi aiaäri Pihkwa uul. 88.

Õitsewad lilled.
Uue-Sawi uul. kuni Wanemuiseni ehk ka Wanemuise aias olen punaste kiwidega broshe kaotanud. Ausat leidjat palun lahkesti Estonia Piimaühisusesse ära anda

Eduga walmistan
eksamitele rehkenduses, algebras ja geometrias, on sellekohane tunnistus. Tähe uul. 80, krt. 4. O. H. Lihuschina.

WANEMUINE
Täna, 20. juunil

Suur kontsert

Trombetite ouv. — Mendelssohn
Suite oop. Pan Woewoda — Rimski-Korsakow.
Fantasia oop. Trawiata, Verdi.
Hispania capriccio — Glinka.
Legenda — Wieniawsky.
Wiiuli-soolo mängib hr. Baltgail. jne.

WANEMUINE
Neljapäewal, 2. juulil ke'l 9 õhtu „Wanemuise“ saalis

aasta-pääkoosolek

Päewakord:

1. Koosoleku awamine.
2. Aruanded.
3. Eelarwed.
4. Walimised.
5. Läbirääkimised.

Hääleõigus on ainult neil liikmetel, kes 1915. a. II. poolaasta liikmemaksu koosoleku hakatuseks ära on õiendanud.

Eestseisus.

„TAARA“
Teisipäewal, 23. juunil s. a.

Jaani õhtu

Alas ilutuled. — Jaanitule ümber kõiksugu rahwamängud. Näitelawal ettekanded: koorilaulu, iluugemist, naester. duett jne.
Muusikakoor hra Alba juhatusel.
Hakatus kell 1/2 10 õhtul.
Piletite hinnad: meest. 25 k., selt i likm. ja naester. 15 kop.

S. S. „TAARA“
Pühapäewal, 12. juulil

suur aiapidu

Lähemat edaspidi.

„Taara“ jalutus-käik
Wahtle, mis homme pidi olema, **jääb pidamata.**

Kaagwere Laulu ja Mängu Selts „Helin“.
Jaanipäewal, 24. juunil 1915 a.
T. Näitekunsti edendam. Seltsi

Külaskäigu etendus.

I. 35

Sabini naeste röövimine
P. ja Fr. Schönthani naljamäng 4 waatuses.
2. Mitmesugused naljaettekanded. Näitejuht W. Rätsepp.
3. Perekondised ja Soome-Rootsi ringmängud.
Mängib oma orkester.
HAKATUS KELL 6 ÕHTU
Piletite hinnad: 75 kop., 50 k. ja 35 kop., palkon 25 k., kontramargid 40 k. Eestseisus.
Märkus: Wilmane ärasõit Kaagwerest pääle pidu lõppu.

Perekonna korter
3 toa, eestoa, köögi ja tüdrukutoaga wagusas kohas Doome äärest on üürile anda. Lähem. teat. Jakobi uul. 38, krt. 5. 13

Suurem poodiruum
on juhtumisi odaw. wälja üürida rahwarikkas kohas. Kauba u. 11.

Üksik meesterahwas
ehk naester. leiab korterit Pikas uul. 11, krt. 3.

Korral. talitajat
on tarwis Kauba uul. 3.

Soowitakse üürida
pesukoda,
ehk selleks kohaseid ruumisid. Üles anda sõl. „pesukoja“ all.

Tarwis on korralikke
maaleritöölisi
Meltsiweski uul. 38, krt. 1.

Sepapoissi
on tarwis Pihkwa uul 14.

Suwepluused,
kleidid, kostümid ja kingad on müüa Laias uul. 1, krt. 12.

Kellasepa
ja kellasepa äris, Promenadi u. 3, tehtakse töö hästi korralikult ja endise odawa hinnaga. Ostan wanu kuld- ja hõbeasju. Promenadi uul. 3.
P. Eichelmann.

Septkoda
on suures käidawas uul. wälja üürida. Küsida Puiestee uul. 14, majaomanikult.

Würtsipood
on edasi anda, hääs käidawas kohas. Teatust Uues uul. nr. 6, krt. 4.

„WANEMUINE“
Teisipäewal, 23. juunil.

Jaani-õhtu

Suur kontsert Wanemuise sinfonia orkestri poolt Juh. Awiku juhatusel.

Eeskawas: Jaani õhtu kohased helitööd Aed erakorraliselt kaunistatud ja walgustatud. — — — Tulewärk. Sisseminek 25 ja 35 kop.

Laupäewal, 27. juunil s. a.
„Wanemuise“ 50-aastase kestuse mälestamiseks.

Suur kontsert

kohalikkude ühendatud kooride ja „Wanemuise“ sinfonia-orkestri poolt.
200 tegelast. — Juhatawad: **J. Awik** ja **J. Simm.**

I.

1. Seitsi esimehe A. Jürgensteini kõne: „50 aastat Eesti seltsi elus“.

Kontserdi eeskawa:

Ühendatud koorid J. Simmi juhatusel:
2. Ei ole unenägu see . . . . . A. Läte.
3. Mu isamaa on minu arm . . . . A. Kunileid.

„Wanemuise“ esimeeste helitööd:
4. Õhtu õhud . . . . . K. A. Hermann.
5. Wene sõjalaul . . . . . J. W. Jannsen.

II.

Orkester J. Awiku juhatusel:
6. Kalewala-ouverture . . . . . A. Läte.
7. Intermezzo triste . . . . . A. Kapp

J. Simmi juhatusel:
8. a) Chanson triste . . . . . J. Simm
b) Ekloge . . . . . J. Simm

J. Awiku juhatusel:
9. a) Poem . . . . . M. Saar
b) Mazurka . . . . . M. Saar
10. Lembitu. Sinfoniline helitöö kolmes jaos . . M. Lüdig

III.

Ühendatud koorid ja orkester J. Simmi juhatusel:
11. Pälkesele . . . . . A. Kapp

Hakatus kell 9 õhtu.

Piletite hinnad: meesterahw. 50, naester. ja koolilapl. 35 kop. Kõlakoda suurendatud ja äraehitud. — Aed pidulikult kaunistatud.

Jurjewi Eesti Käsitööliste Selts.
Pühapäewal 28. juunil 1915. a. kell 8 hom.

Jalutuskäik rohelisse

muusika saatel
Raadi Wastsetare (Karu Peetri) lozdusrikka metsa.
Haljal murul kõiksugused huwitawad lõbustused wanadele ja noortele.
Raadi „Eiu“ seltsi saalis kell 6 õhtu.

SUUR PIDU-ÕHTU

mitmekesise eeskawaga. — Rohelises maitserikas einelaud. Pidutoimekond.

Jaanipäewal, 24. juunil 1915 a. paneb toime **Eesti Nooresoo Kaswatuse Seltsi**
Nõo osakond Nõos, Manuse puiestikus,
aga wihmase ilmaga **Wastse-Nõo mõisa ruumides**

SUWE-PIDU.

Eeskawa:
1. Pidu awamine rigilauluga „Jumal, Keisrit kaitse Sa!“ 2. Segakoor. laulud ja iluugemised. 3. Näitemängud: 1. **Kroonu onu.** j. Kunder. 2. **Hullu Hansu abiga.** j. Orgusaar. Waheaegadel mängib puhkpillide koor. Lendaw post. Lillede ja pidumärkide müümine. Einelaud. **Hakatus kell 2 p. l.**
Piletite hinnad: Sisseminek 25 k. Istepl. I. r. 50 k., I. pl. 35 kop., II. pl. 20 kop.

Tähtis kuulutajatele!

Ärimehed ja käsitöölised
kellel kaubatarwitaj ateks meie muukeelne seltskond on,

kuulutage

„Postimehe“ hommikustes telegrammides. Rea hind **laial** weerul 10 kop.
Postimehe talitus.

Ideal.

19., 20., 21. ja 22. juunil.
Inglise sõja teated nr. 1, üleswõtted praegusest sõjast.

Abielu alus.

Üleilmline tõmbepilt, milles meieaja abielu haiget külge, ühetasalsuntust sarjatakse. Kõigile tuntud kuulsa näitlejanna Lilli Beki taastegewusel. 3 jaos 1250 m. Kunstiline ülesseade ja paremate esimese klassi näitejõudude mäng sunniwad seda pilti kaswawa huwiga waatama.

Daamed Maksimi juurest.
Huwitaw fars 3 jaos, 950 meetrit. — Hakatus tööpäewadel kell 6, pühapäewal kell 2. Õhtutel pääle kella 10 ka aiaõ, wabas õhus, etendus. Na eestikeelsed pealkirjad

Soowitakse kohe üürida 6 hob. jõul.

lokomobili

Warbuse-Alamuiste lauawabriku juures, Wõru teel, Alamuiste kõrtsi juures, Wõru kreiis. Pakkumised üles anda Karlowa lauawabriku Jurjewis ehk Warbuse-Alamuiste lauawabr., Wõru teel.

Wabriku hinnaga

kõiksugusei ja wapamääreid kroom- ja shemro-saabastele, kummi kontsaplekkisid, hästi wastupidawaid, engros ja üksikult soowitab **nahakauplus, Kauõahoowis nr. 19,**
P. Patz.

25. juunil

saab A. Danzigeri Riia wärwimise wastuwõtmine Raatuse uul. nr. 17 üle tee

Raatuse uul. nr. 16-a

(endise Bernsteini wabriku õrwal) üle wiidud.

Kolmas Jurjewi Laenu- ja Hoiu-ühisus

majaomanikkude asutatud 20. weebr. 1913. Suurelturg nr. 8. teisel korral
Telefon nr. 402.

Ühisusel oli 1. juunil 1437 liiget. Nende wastutussumma ulatas kuni 2.669.925. r.

Hoiusummad teistes pankades	141.556.26
Laenud	764.777.—
Wäärtpaberid	10.000.—
Osamaksud	87.685.21
Hoiusummad	810.649.64

Wabakrediti riigipangas 35.000 rbl.

Ühisus wõtab raha hoiule kõikidelt: oma liikmete, wõõraste isikute, ühisuste, seltside, wallawalitsuste, kohtute jne. käest.

Hoiusummade eest makstakse kuni 5 1/2 %. Hoiuleandjal ei ole ühtegi kroonu, ega margimaksu maksta. Ühisustele ja suuremate summade eest eraldi tingimistel.
Juhatus.

Häid katuse sindlid

müüb odawasti Karlowa lauawabrik, Jurjewis, Aleksandri uul.

Tapetite wäljamüük

Teatan et mina oma kaubamajas tapetite jaoskonna ära tahan lõpetada, sest et ruumisid teiste kaupade tarwis waja läheb, selleärast müün nüüd alandatud hinnaga kõik tapetid ära.
K. G. Reinholdi kaubamaja, Jurjewis.

Soowitan suures wäljawalikus wärskelt saadud maiuskaupa:
šokoladi, kompweka, marme ladi, pastillade j. m.
P. Eichwald, Suurel turul nr. 7.

Poodiruumid
omaniku surma pärast 1. juulist wälja üürida hääl kohal Jõgewa alewis. Sõõlsamas on ka aidad wilja- ja linakauplusels ühes kõrwaliste ruumidega saada. Lähem Jõgewal L. Abramill.

Ilus lahetoaline
korter ja üksik tuba
on saada Kesk uul. 2-b.

Wiinapõletajalukusepp,
poissmeest, ja praktikant alama põllutöö- ehk linnakooli haridusega on kohe tarwis. Tunnistuste ärakirjad saata: Покровское, Тверск. губ., винокур. заводъ. Новоселье, Управляющему.

Wenemaale
mõisa pääle tarwitatakse töölisi aasta ja kuu pääle, ja pere köögitüdrukut, kes ka lüpsmas käib. Palk hää — kuumeestele 30 rbl. kuus priikorteri ja küttega, ehk 20 rbl. prii söögiga. Köögitüdrukule 10 rbl. kuus priikülespidamisega. Tunnistused tarwilikud. Adr. Новгор. г., ст. Чудово, Ник. ж. д., им. Полистъ, упр. Ив. Ив. Тійкману.

Würtsipoodiruumid
on kohe üürile anda Peetri u. 62. Teateid saab Erne uul. 39-a.

Müüa on
odawasti wähepruugitud õmblusmasin Raatuse uul. 53, krt. 16.

Kaal,
15 puuda, uue templiga on müüa. Järelek. Pihkwa u. 66, piimapoodis

Korterid

2 toa eestoa ja kööga on wälja üürida Emajõe uul. 10.

Soowitakse suuremat
wiljapuuaeda renti
Patkum. kirjalikult Rüütli uul. 1 Libliku kauplus.

Häid karu- (tikerberi)
marju
on saada, sisseleemiseks. Pihkwa uul. nr. 23, krt. 1.

Teenijat tüdrukut
on tarwis Aleksandri u. 5, poodi

Otsitakse
tüdrukut maale
lasteta perekonna juurde. Tunnistused tarwilikud. Kaupa, tehtakse täna, kella 5—7, Mossi wõõrastemajas.

Äriruumid
on wälja üürida Petrogradi u. nr. 91, sõõlsamas on ka 2 tuba ja töök saada, majaomanik.

Korter
hobuseruumidega üürile anda Aleksandri uul. nr. 98.

Tüdrukut
on tarwis maale. Kaupa wõib teha Filosofi uul. nr. 21, krt. 3.

Müüa on
meesterahwa ülikond ja panama müts. Kastani uul. nr. 75-a, krt. 11.

Iseseiswat
müüjat
ehk müüjannat on suuremasse söögiainete kauplusesse tarwis. Pakkumised kirjalikult s. l. talt. „iseseiswa müüja“ all.

Wäikesed korterid
mõõbliga ja ilma on wälja üürida. Küsida Raatuse uul. nr. 34, krt. 1.

Osta soowitakse
hääd kalapüügi liiwi.
Tähtwere uul. nr. 29. krt. 2.

Thee- ja söögimaja
on ära anda Raatuse uul. 14.

Hoowipoissi,
kes wähe Wenekeelt räägib ja kirjutab, ja korralik ja aus, on tarwis Kiwi uul. nr. 2.

Olen oma
juukselõikamise töötoa
Aleksandri uul. ülewiinud Wene uul. nr. 4, Aupaklikult
H. Ganson.

Wanu
telliskiwa
soowitakse osta. Teatada, ka hind. s. l. t. sõna „Wana“ all.

B. Zimbler,

Uueturu uul. nr. 9, soowitan omast suurest wäljawalikust kõiksugu suwe, sidi, pitsi, lustrini ja willased mantlid, kui ka kostüüma ja undrukuid.

Tundisid
annan wõõrais keeltes ja walmistan koolilapsi ette. Schukowski uul. nr. 5.

Odawasti müüa
lahtikäiw riidekapp ja lillekorwid Kesk uul. 30, krt. 15.

Квартира

въ 4 комнаты, электрическ. освѣщеніемъ, ванной, комн. для прислуги и верандой, сдается Парковая 4, кв. 1.

Korter
2 toa, eestoa ja kööga on wälja üürida Tolstoi uul. 9.

Hääs korras olew
mootorjalgratas
on müüa. Maanteel on luba sõita. Petrogradi uul. 13.

Kauaaega häsli sisseõõtatud
pood
üles leti ja riiulitega on wälja üürida. Järele küsida Wene u. nr. 3.

Korralik korter
wastu pääkest 5 toa, teenritoa ja kööga on wälja anda Tähe u. nr. 95.

Pruugitud isesõõtjat
rehepeksu-garnit.
soowit. osta. Üles anda sõl. sõna Isesõõtja all.

Würtsipood
hästi käidawas kõhas kõige sisseseadega ära anda omaniku üksiluks jäämise pärast. Järele küsida Jakobi uul. nr. 21.

Müüa
on walmis sarabani ja lihuniku wäljasõidu wankri puutööd ja töötwankri rattaid. Wõetakse tellimisi wastu. Roosi uul. nr. 40. Tõllasepp K. Käärik.

„Uusleht“ ilmub iga päew kõikusurutud sõjuga, ei tülita kauaaegse lugemisega, ei riku silmi halwa trükk läbi, ei wõta palju raha. Annab 1. juulist 1. jaanuarini 1916. a. tellijatele seinakalendri, õlitwärwi pildi ja raamatu „pääle kauba“. Maksab poolesaastas ainult 2 r. postiga koju saates, 1.10 kop. weerand aastas ja 40 kop. kuus. Tellim. adr. rop. Нарва, Uusleht.

Soowitakse osta pruugitud kahehobuse
kaleskat
Kirjal sisseanda s. l. t. Kaleska all.

Tublid
mullatöömehed
wõiwad kestwa aja pääle tööd saada Pedja liiwakarjeris. Kaupa tulla tegema wõib pühapäew. 21. juunil hom. kella 10—12 podrätsik Pallo kont., Uus-Kastani uul. 1-aw, Jurjewis.

Kambja sõit

Jaanipäewal, kes soowib osawõtta teadustagu aegsasti Weeriku alewis, Weeriku uul. nr. 7, K. Kasumets.

2 kuue toalist kort.
werandaga on ära anda Kastani uul. 31 ja 33.

Korterid

üürile anda. Aleksandri uul. 4. Küsida Kahn'i kauplusest.

Annan odawasti
tundisid
algajatele. Wene keeles ja rehkenduses, Roosi uul. 33, krt. 6, kella 10—11 e. l.

Kaduma läinud on 18. juunil 1 walmis riietega pakk, Lemmatsi kõrtsi suurest kuni Nõo kirikuni. Ausat leidjat palutaks hää waewatasu eest üles anda. Meeri walla urädnikule Tõraweres.

Wäljaõmblemiseks tööd
wõtan wastu ja elan nüüd Onne uul. 33, krt. 7. A. Kool.

Gümnasist annab tunde ja walmistab keskkooli alamatesse klassides sisseastujaid wastu. Raatuse uul. 25, k. 4, kella 12—1 ja 5—6.

Wilunud tunniandja walmistab eksamitele eeskätt Wene keeles ja math. Õpetab lühisese ajaga Wene keelt lugemu, kirjutamu ja rääkimu. Hobuse uul. 7, krt. 4.

Wanemat naisterahwast
soowitakse maale lapse juure. Tulla täna Pihkwa uul. 46-b hoowi majas, krt. 4.

Põllutöölisiks,
tarjamiseks ehk muu töö pääle soowib kohta perekonnaga leimene, 4 täiseealist ja kaks poisikest. Dejateli kontor Aleksandri uul. 7.

Wedru- ja
töötwankrid
on müüa Kiwi uul. nr. 75-a, J. Palu.

Kohalise Aleksandri gümnasiumi lõpetaja, mitmeaastase praktikaga
annab tundisid
Lähemalt Uueturu uul. 4, krt. 2.

Würtsipood
Pihkwa uul. ära anda. Küsida Filosofi uul. nr. 20.

Otsitakse
talitajat
Turu uul. nr. 24, krt. 1.

See wallaametnik, kes oma
ameti märgi
Wasula silla tegemise juures on ära kaotanud, wõib seda kuulutuse kulu eest kätte saada Wasula mõisast, Joh. Lattika käest.

Oksjon.

Neljapäewal, 25. juunil s. a. kell 1/2 3 p. l. müüdakse Jurjewi panga ruumides, enampakkumise teel Jurjewi panga põhjuskirja järele üks pantipantud Jüri Räggo obligation 200 rubla eest puhtas rahas ära.

Talukoht
tuleb müügile 10. augustil. Krundi suurus 192 wakamaad. Ilusal wiljarikkal kohal. 35 wkm. palgimetsa ja wesi, kus wõib kalakaswatust ehk ka weskit ehitada, wesi jookseb õunapuuaia alt. Ligemat teatust suusõnal ehk kirjalikult, mart ligi. Jurjewis Petrograadi uul. nr. 89, K. Wirro, kella 9—2.

Käsitööliste juht
Täielik lukusepa tööriistade ja masinate pääl, otsib sellekohast ametit, on ka ennem selles ametis olnud. Räägib kolm kohalist keelt. Adr. kirjalikult r. Юрьевъ, Ивовая ул. 2, Я. Пенза.

Soowin maja osta
2000—3000 r., wälja maks. s. l. t. maja all.

Wähe pruugitud waud telgedega
wanker müüa
Lootuse uul. 4, küsida poodist.

Tarwitatakse
pagari poissi,
kes tööd tunneb. Jaani ja Küütri uul. nurgal.

5 perekonda

aasta põllutööliji saawad kohta Petrogradi kuberm. mõisa pääle. Palk hää. Lähemat teatust saab Pihkwa uulitsas 66 poodist.

Korter
6 toaga, kööga, werandaga aia sees, wälja üür. Jaani uul. nr. 12.

Arareisimise pärast on
kompweki putka
ära müüa, Pihkwa uul. nr. 80.

Müüa
maalamba willu ja willast lõnga, lõim, koed ja kotrutatud lõngu mitmet sorti odawasti, ja ostan maalamba willu ja maksan hääd hinda. Petrogradi uul. 29, K. Leppik, Jurjewist.

Sõlgi

Soowitan mitmesugusis mustrites alati saadawal. Teen kõiki kullasepa ja krawerimise töid. Töö korralik, odawad hinnad, **L. Willmann, Gildi uul. 5.**

Wärsket
wurri mett
on odawasti saada. Tähe u. 43. H. Sawiauk.

Korter
2 ilusa toaga, aknad wastu lõuna pääkest, on kohe üürile anda. Pitk uul nr. 20.

Gummirehwidega
kaleska
on müüa. Kiwi uul. nr. 75.

Soowin wähemat
talu osta
lin a ehk wakjalt ligidal, ehk kusagil jõe ehk järwe taldal, s. l. t. talu all.

Reform

aus söögi- ja kohwimaja
Küütri uul. 5.
awatud hom. kella 9—5 p.
Pühapäewal lõunaajal kella 1—

Hambaarst Klara Kahr
Suurel turul nr. 10, k. 2, wastuwõtmine ll. 10—1 l. ja 4—6 p. l.

Lina ja wilja
kauplemise ruumid
ühes maja ja aiaga 1. juulil üürile anda. Jaama uul. nr. 9. Järele küsida H. Lell ja R. Juline ja wilja kontorist, Riia uul. 77. Telefon 144.

Ilma mõtte
къ больнымъ. Александровская 26, кв. 3, III эт.

Tüdrukut
on linna lähedale maale tarwis, kes põllutööd oskab. Kaupa tehtakse pühapäewal Raatuse u nr. 75, k. 1.

Pakkimise paberit

180 kop. puud, müüb „Postimehe“ raamatukauplus. Rüütli uul. 9.

Würtsi
poodi ruumid
on hääde tingimistega ära anda Uus u. nr. 45, küsida majaperemehelt.

Noort tüdrukut
on tarwis, kaupa tehakse täna kella 3—5. Erne uul. nr. 8, k. 1.

Sepapoissi
on tarwis, kes hobust rautab ja piugi juures tööd teeb. Pihkwa uul. nr. 21.

Tüdrukut
on maale tarwis. Tähe uul. hoowis kella 4—6 p. l.

Korralikud korterid
2—3 toaga ja 6 tuba, köök, kõik weranda ilusas aias, kõigi tarwilikkude ruumidega on kohe üürile anda. Aleksandri uul. 43-a.

Lothringi Belgia
hõigla lõugu kodujõuesed on müüa Marja uul. nr. 10.

Otsitakse
majahoidjat.
Petrogradi uul. 70. II kor.

Студентъ Университета
даетъ уроки
и годовитъ к переэкзаменовкамъ. Надежд. 3, кв. 1 Дома 9—1 ч. п.

5 toaline hää korter, aia sees, on üürile anda Esfabethi uul. 25-a. Tähe uul. ligidal. Koridori süstem. Wee anda, tüdruku tuba, köök j. t. tarwil. ruumid. Elektri wõgustuje sisseseade. Uuesti hästi renoweritud.

Üliõpilane (kauaaegne praktik) annab tundisid ja walmistab jarelekjam. Katarina uul. teine uks, kodu 3—5.

Talu kohad
müüa mitmesuguses suurustes hääde tingimistega. Dejateli kontor Aleksandri uul. 7.

Maale tüdrukut
tarwis, kaupa tehakse Petrogradi uul. 42, Wirkhausi hoowi poisi toas, kella 3—5 täna homme hommiku 8—10.

Korter
on saada 4 toa, werandaga ja kööga. Korter on saada 2 toa ja kööga. Tõigi uul. 7.

Otsitakse
üksiteenijat,
kes Wene keelt oskab. Elisabethi uul. 25, k. 4.

Korter
kahe toa ja kööga saada Raatuse uul. 24.

Kuulutajatele kergenduseks

Mitmed kuulutajad (eläit. kohaotsijad jne.) ei soowi oma adressi ajalehes teada anda. Wastused wõiwad need teatawa märgi ehk tähe all „Postimehe“ talituses sasta lasta ja sõlt ära tuua. Kt neil asjata kõimist ei oleks, annab talitus igapäew lehes n. n. „Pakkumiste kuulutajas“ teada, kellele wastus toimed. Kuulutajal on selle eest 20 kop. juurde maksta. Kirjalik. järelküsimiseie lisatagu postikulu juurde.
„Postimehe“ talitus.

Печатать разрѣшено полицію Юрьевъ — 20-го іюня 1915 г. — Trükitud „Postimehe“ trükikojas Jurjewis

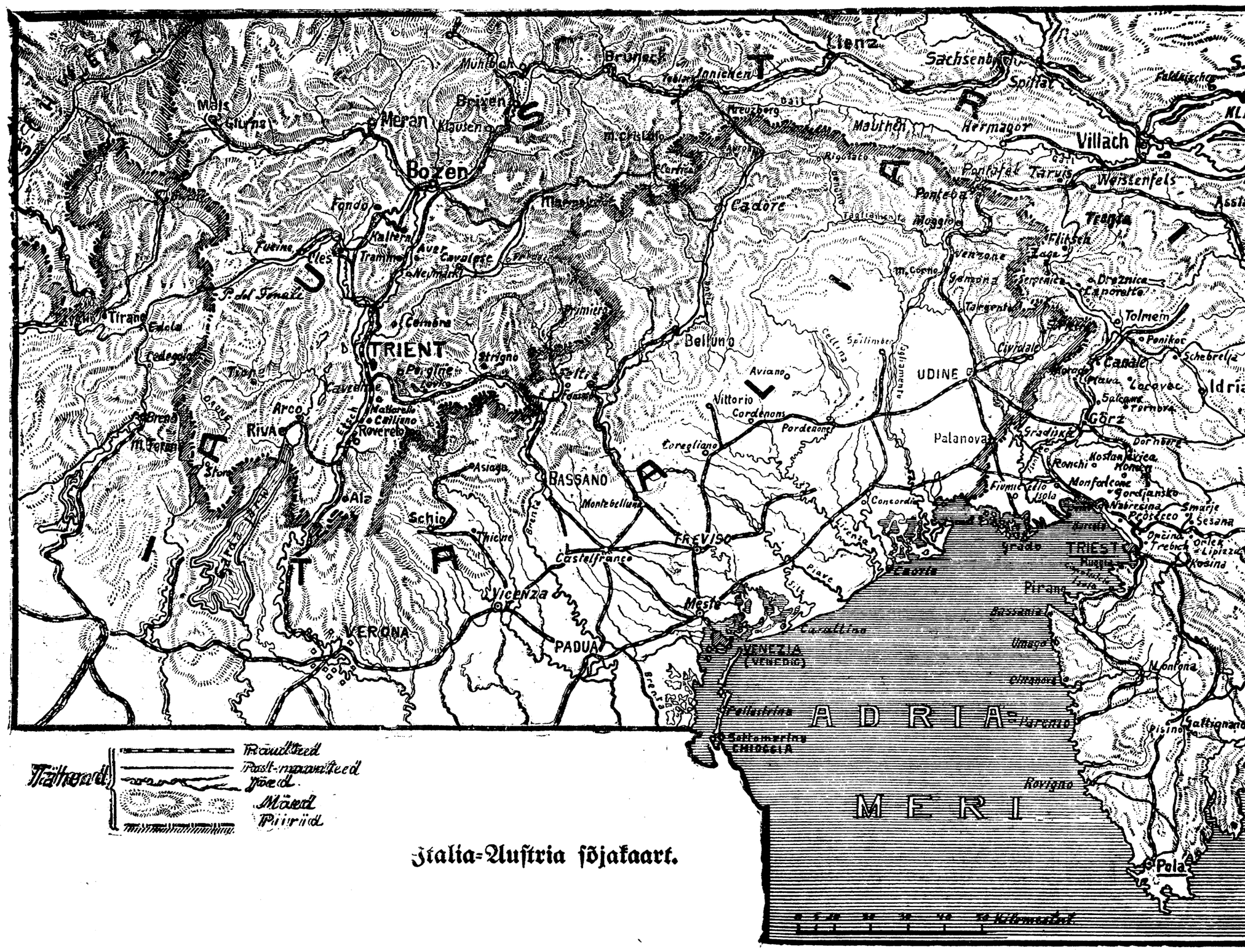

Tähendid:
Raudteed
Rasl-maanteed
Jõed
Mäed
Piiriid

Italia-Austria sõjakaart.

Sõja kajad.

(Mõned ülfilud lehekülged rändaja ajakirjaniku taskuraamatust.)

1. „Emakeses“ — Moskwas.

Juba mitmendat päewa wiibin ma Moskwas, selles omapäralises suurlinnas... selles laialdase Wenemaa „Emakeses“, kes oma suurepäralise kulturalise edenemise juures oma tüüpakilise wenerahwuslise laadi ja iseloomu täiesti ülles hoida on suutnud.

Suur, rahwa arwu poolest üle poolteisemiljoniline ilmalinn oma Kremliga, hulga kõrgemate õpeasutustega, teatritega, kunstiasutustega, elektri-tramwaiga, lõbukohtadega, moodiäridega, ühenemaiselselt korraldatud bulwaridega jne. — — ja kõige selle juures . . . ainult laialdane Wene küla kõigi oma iseäraldustega!..

Mitte asjata ei nimeta Wene rahwas wana päälinna oma laulides — „Emakene Moskwa“. Sest siit wõib tõesti midagi niisugust leida, mis kõigi oma häädustega ja pahedega tüüpiline Wene hinge ja Wene elu tema loomutruus täiuses wastu peegeldab.

Ja iseäranis sõjapaistwalt on see nähtawale tulnud nüüd, kui Emakese laiaõlaline Poeg waenuwaukert weeretab ja weriseid haawu oma tüsedakogulise keha küljes kannab — nüüd on Emakene kõik muud huwid enam-wähem kõrwale jätnud ja... terwena suureks häätegewaks asutuseks muutunud. Nii rohkesti on siin igasuguseid komitesid korjanduste jaoks sõjawäelaste tarwis, abiandmise-kohtasid ja maksuta söögitubasid sõjawäljal wiibijate alamwäeliste perekondade tarwis, sõjawäelaste laste hoiukohtasid jne.

„Moskwa on juba üle 85 miljoni rubla linnakassast sõjaliste wajaduste ja sõjahaawatute rawitsemise pääle ära kulutanud“, seletab mulle keegi Moskwa linnategelane.

Ei suuda uskuda!..

Siiski — näib päris tõde olewat. Moskwas on raha ja ta pole seda rasketel pilkudel mitte kidsilt rusikasse pigistanud, waid jagab seda heldel käel paremale ja pahemale poole wälja — igatahes palju heldemalt ja otstarbekohasemalt, kui Petrograd wõi mõni teine Wene linn — muidugi nende suuruse ja seisukorra järele otsustades — seda teeb.

On ju igas linnas, isegi igas suuremas alewikuski praegusel ajal rohkesti haigemajasid ja häätegewaid asutusi sõjawäelaste tarwis, kuid nõnda rohkesti ja niisuguse mitmekesidusega ja osawõtlikkusega, nagu Moskwas, ei leidu neid kaugeltki. Moskwas wõid sa iga sammu pääl näha walget silti punase päälkirjaga:

„N. N. laatsaret haawatud ja haigete sõjameeste tarwis.“

Niisugused siltisid on Moskwas lugemata hulk: iga wiimane kui urgas, kus aga wähegi ruumi on leidunud, olgu see kroonu- wõi eramaja, on ajutisteks sõja haigemajadeks muudetud. Haigemajade siltisid wõib praegu Moskwas wahest ehk weel tihedamini silmata, kui mõni nädalakene, kuukene tagasi meie targas Taaralinnas kõrtsidejaõllepoodide siltisid — nii rohkesti on neid. Ja kui palju näed sa weel uulitsatel kahwatanud nägudega ja kortsunud sinelitega sõjawäelasi liikumas: üks lonkab ühte, teine teist jalga; ühel on käsi sidemega kaelas, teisel kark kaenla all... Need on kõik haigemajadest wälja lastud sõjawäelased, kes — suuremalt osalt — oma truude häätegijate, halastajate õdede saatel linnas ringi jalutawad, et kopsusid wärskendada, tuimaks jäänud liikmeid jälle tööle wirgutada wõi lihtsalt uudishimuliselt linna tundma õppida. On ju suurem jagu neist, Jumal teab kust kolkast pärit ja wast esimest korda elus niisuguses suures linnas, nagu Moskwa. Tihtipäälegi wõid sa, kas Kremlis, kusagil kirikus, museumis wõi uulitsal silmata, kuidas uudishimu walutundest wõitu on saanud ning kuidas sõjakoledustes elutaks taotud nägudel elaw tähelepanelikkuse-ilme on asunud. Pikkamisi liiguwad need wigastatud inimestekogud wäikestes salkades edasi; halastajad õed selectawad neile, meeldiwaid käeliigutusi tehes, alatasa midagi, nende hoolealused on terwena uudishimuks muutunud — nad kuulewad, küsiwad, teewad omapoolseid märkusi, waatlewad, imetlewad... nagu lapsed!

Niisugune on praegu sõja ajal oma wäliste ilmete ja iseloomuliste pääjoonte poolest Moskwa. Juba esimesest silmapilgust, kui sa Moskwaske sisse sõidad ja säälset elu lähemalt silmitsed, tunned sa, et sa tõesti Wenemaa Emakeses wiibid.

Siin on Wenemaa süda, kes wiimase lõõgini oma suurele kehale tuksub, temale elab.

Seda jutustab meile ajaltigu Emakese kohta juba kõige kaugemate Wene rahwa minewiku-aeg adest; sedasama saab ta ka Emakesest tulewastele põlwedele, praegu üleelatawaid hirmuaegasid kirjeldades, jutustama...

Матушка Москва... Jah, õnnelik on see rahwas, kellel niisugune tunderikas emasüda olemas on — — oma ema süda... ning kes mitte sunnitud pole ajalco jonnakate tujude tõttu wõõraema tehtud kaastundlikkuse peidetud külmust enese hinge sügawamate liigutuste pääl tundma.

2. „Ничего“. . .

N. haigemajas Moskwas äratas minu tähelepanemist ja uudishimu keegi Lurichi kehaehitusega, wäga energialise näoga ja tüseda põsehabemega alamohwitser, kellel parem jalg ja pää mähkmes olid.

Mees oli X. all austerlaste wastu wõideldes tormijooksul pääst ja jalast korraga haawata saanud; praegu oli ta aga juba paranemisel ja ootas aega, millal sõjawäljale tagasi teise Georgi risti järele minna, sest üks rippuski mehel juba rinnal.

„Kas tagawarawäeline wõi?“ küsisin mina temale lähenedes ja paberossi pakkudes.

„Ei. Ajateenija, Siberi kütt.“

„Aa, wõi Siberi kütt?“ imestasin mina, omal meel hää, et niisuguse tähtsa mehega juttu wõisin puhuda — olin ju nii mõnegi hää lookese ajalehtedest Siberi küttide kohta lugenud. „Siis peate ju muidugi ka hää laskja olema?“

„Ничего . . . klõpsutan ikka kah, kui tarwis on ja kui waenlane seda just soowib.“

„Kuidas soowib? Ega's ju sakslanegi taha, et tal tuline tinatükk rinnust läbi lendaks.“

„Noh, kui ta just pääle tükib, ju ta siis ikka seda otsib“, tähendab kütt muigates.

Mehe külmawerelisus hakkas mind õieti huwitama. Mul tuli himu kütiga pikemat juttu westma hakata.

„Kas teiega wõiks kah paar sõna sõjajuttu puhuda?“ küsisin mina.

„Ничего . . . wõib küll, wõib küll — ega's keel suus raha maksa, wõib wadistada päälegi.“

„Aga kas õde waheft ei keela?“

„Ничего . . . tema meil niisugune hää, päris tuwikene kohe, küllap lubab.“

„Waheft aga on teil raske istuda. Jutuajamine ja istumine tarwitawad palju jõudu ära.“

„Ничего. Kui raskeks läheb, eks siis wääna aga keha sirgu.“

„Seda küll . . . aga teil on ju nähtawasti pää raskesti haawatud.“

„Ничего — kriimustas kah ikke . . . oli wist mõni „dum-dum“ wõi — kurat teab, kuidas neid nimetada . . . wiis aina poole pääd karwadest puhtaks, rikkus „koduloomade“ karjamaa ära.“

Meie panime paberossid põlema. Minu kaasjutustaja oli nähtawasti suitsetamise asjas eht „pühapäewa-kütt“ — ta hoidis paberossi wilumatalt isemoodi pihu sees ja pahwis seda nagu edwistaja plika, kui ta meesterahwast järele püüab ahwida.

„Teie pole nähtawasti suur suitsu mees“, algasin mina uuesti juttu.

„Ничего . . . pahwin ikka kah — kraawides kõhuli lamades õpi kõiksugu tükka tegema. Mis sääl igawusega siis pääle hakata, muudkui keera „wilkat“, wilista habemesse ja oota, kuni sakslase nahk jälle sügelema hakkab.“

„Teie olete neid wististi õige tublisti süganud, ega's teil muidu seda rinnas pole“, tähendasin mina, meelitades risti pääle näidates, et kütt keelepaelu kuidagi lahti päästa.

„Ничего . . . sai ikka sügada kah — korda kümme olin lõõskas. Wiimane kord kui selle sain, polnud õige asja eest, teist taga . . . pisike maakuulamine, muud midagi. . .“

„Noh, eks te siis ikka midagi tublit teinud, — ega rista muidu kah rinda ei külwata?“ ajasin mina pääle.

„Ничего!... Oli, ma ju räägin, pisitillukene maakuulamine. Olime kümme meest kõik Siberi poisid. Läksime ajawiiteks õige nuuskima, kui sügawal need Saksamaa wesirotid õige maa sees kükitawad... Ничего... läheme edasi. Sammu sada, kakssada . . . poole wersta, wersta . . . Ничего! Waikne nagu surnuhauas. Wiimaks jõuame aina metsa äärde wälja. Ничего! . . . Rühime weel mõne sammu edasi — korraga hüüab üks meie poistest, kes juba nina puude wahetl wälja oli pistnud: „Tulewad, kuradid! . . . Umbes paarsada hobust. Wist Saksa dragunid Keerame tagasi — neid on palju rohkem!“ „Ничего, wa' wennas,“ ütlen mina endi poistele. „Katsuge aga, et puude otsa saate! Lasta aga mitte enne, kui ma ütlen ja . . . nõnda, et mitte nahku ei riku — kas otsaette wõi silmaauku! . . .“ Uhtii! . . . poisid olidki puus. Laseme sakslased, wõi kes nad kuramused olid — wahest wingirtsõi*) wõi . . . õige ligi tulla. Tulewad teised, wa' hääd mehed, õige mõnusasti paarkümmend tükki reas . . . Ничего! Tulge aga tulge! . . . Juba õige ligidal. „Ничего,“ ütlen mina, „poisid, andke nüüd tuld, aga hoidke — ärge nahka rikkuge! Andge nagu tungla tiigritele! . . .“ Trrahh . . . trahhh . . . trahhh . . . hakkasid meie poisid andma. Saksa omad tulid aga nagu tolgatsid üksteise järele hobuste seljast maha. Hobused muudkui pühiwad ilma meesteta mööda wälja — mis sa, wennike, looma muidu tapad? . . . Ega's tema sõjas süüdi pole! . . . „Wingirtsõid“ ei saa aga arugi, kust tuli tuleb tewast wõi . . . mehed muudkui kukuwad! . . .

Siiski ajawad edasi — tahawad nähtawasti kule eest metsa jõuda. Ничего! . . . Tulge aga, lollikesed, päälegi kõik ligemale! . . . Wiimaks satuwad mehed segadusesse — paarkümmend tükki kihutasid meist mööda metsa edasi, kuna teised tagasi keerasid — ainult näputäis jäigi teisi järele! — ja kadusid nagu tuul. See on ju mõnus — ничего! . . . Meie ruttu puiest maha ja kukume neid piirama kes metsas olid. Warsti saimegi nad kätte, lasime weel paar tükki maha . . . ei tahtnudki küll, aga mis sa ikka teed, kui muidu alla ei anna! — — muist aga tõime omade juurde näha . . . Waat' siin see terwe lugu oli, muud mitte midagi — — ничего! . . . Sääl ma selle risti saingi.“

Mul oli aeg lahkuda. Sest halastajaõde andis silmadega märku, et ma haiget wahest liiga kaua tülitan.

Teie olete tubli poiss ja tõsine soldat“, sõnasin mina üles tõustes ja Siberi küti tugewat kätt surudes, „aga — õelge õigust — eks sõjas ole ikka kole küll?“

„Ничего“, wastab kütt naeratades: „Wõi ta'p siis teie arwates Amuri tunglates tiigri jahil käimine lõbusam on?...“

K. P.

*) вингирцы = halwas wäljarääkimises — вен герцы = ungrislased.

Seda ja teist.

Kindral Joffre malemängijana.

Prantsuse wägede ülemjuhataja kindral Joffre on Prantsusemaal kuulsuse aupaistusega ümbritsetud. Tema nimega on palju juttusid ühendatud. Talle antakse palju iseloomu tundemärkisid, millega tal wahest midagi tegemist ei ole.

ülks Joffre
dakse, malemäng
mängu wäga
mängija olewat.
maa saatust otsus
mitte aega. Or
hendab ta kõik o
õõsi.
Kindral Joffr
l.heb ta õõsi il
waatama. ühel
ta kaitsekraawis k
walgel suure
Mängu hoos olle
nenud kindrali;
edasi.
Kindrali hu
kumardas kaitsekr
datite mängu p
led walmis nõu
sest et ta mängija
Kui aga üks
nud kindral Joff
„Lükka seda
„ja siis astu rat
Soldatid ol
ümber ja tundsid
Soldat tegi,
mäng kestis weel
Kindral Joff

Saksa mees

„Latwijale“
bini linna ligi
hobusega „Saksa
Talseni linna lig
wäe eelwaht ki
igate wiisi, et ta
Saksa wahisoldat
mõjuda. Sääl t
seekli wälja ja
jale. Kõik asjad
kadus see kiiresti
ta ütles: „Fahre
aga ruttu!) We
wahisoldatitega
poole-rublane hõ
Nii tuli meh
3 rbl. maksma.

Teated

Oleme kõik weel
õõpru, tuttawaid
kaitsekraawist.
Rudolf Ilus —
selt, Peeter Rekk ja
Raal — Luunjast,
han Sawi — Jõge
Mäeots — Wiljand
Meie adress:
Ревельскій полк

Wäljaandja
Wastutaw t
Дозволе
Юрьев

Hamba-kliinik

Dr. Lewinowitschi hamba-arsti kooli juures

Rüütli uul. 23 (enne Küütri uul. 3). Haigete wastuwõtmine igapäew kella 9—6. — **Kunstlikud hambad.**
Maks madala taksi järele.

I. Jurjewi hamba-kliinik

Riia uul. nr. 3. Telefon 229.

KUNSTLIKUD HAMBAD. OO MADALAD HINNAD.

Mina maksan

see aasta hää kuuse parki eest

kahekordse (doppelt) hinna.

Oa uul. nr. 4

I. Arndt.

Kustutamata Rakke (Kaddak)

lupja

igal ajal, suuremal ja wähemal mõõdul saada (ka koju saatmisega) lubja ait Riia uul. raudtee silla juures. Tellimisi wõtawad wastu **H. Lell ja P. Jucki** liina ja wilja kontor Riia uul. 77. Telefon 144. — **C. A. Wirkhausi** kaupl. Petrogradi u. 42, telef. 195. **P. Kako** wilja kontor Petrogradi u. 96, telef. 148.

Ämmaprona A. Willmann,
Keiserl. Petrogradi institudi lõpetanud, annab naesterahwastele nõu ja abi ja paneb kaitse rõugeid. — Jurjew, Raatuse uul. nr. 10, krt. 4.

Ämmaproua M. Blum
keiserliku ülikooli kursused lõpetanud, annab naesterahwastele nõu ja abi ja paneb kaitserõugeid, waestele maksuta. Petrogradi uul. nr 91.

Ämmaproua
wõtab lahkeli wastu kõiki abitarwitajaid. Soowi pääle poetusele ka kodus. Puiestee (Аллейная) uul. 35, k. 3, Peetri kiriku lähedal.

Ämmaproua L. Grossberg
annab hääd nõu ja abi ja wõtab igal ajal raskejalgseid ja sünnitajaid lahkesti wastu. Peterburi uul. 14, kr. 3, II. korral.

Учащіеся

Юрьевскаго высшаго начальнаго училища, желающіе предоставленія имъ во время настоящихъ лѣтнихъ каникулъ полезныхъ занятій, приглашаются въ училище къ 10 час. утра 22 іюня с. г. 3

Gümnasiumi lõpetaja annab eratundisid ja walmistab järeleaamitele koolilapsi keskklassidesse kaaja hinnaga. Petrogradi uul. 16, teisel korral, kella 11—1 e. l. ja 3—5 p. l. 3

Werneri konditorei
Jaani uul. 7,
soowitab iga päew mitmet sorti jäätisi, jäätsookoladi, päewas mitu korda wärskeid dessert-kooka. Alati saadaval: theekuppised, makronid ja napsikoogid. Tellimised jäätise, tortide, kringlite ja pleekookide pääle täidetakse korralikult.

Студентъ-филологъ 3 государственникъ готовитъ по всѣмъ предметамъ. Спец. русск. и техн. соч. Техельверск 14, кв. 2. Отъ 10-12 ч. у.

Готовлю за 4 и 6 кл. ср. уч. завед. Спец. русск. и матем. Каштановая 29, кв. 3, II эт., вид. отъ 3—5 ч. попол. 13

Желаю получ. мѣсто кассирши, продавщицы, либо подход. зан. за небол. жалов. Им. личн. реком. Обращ. лично и письм. Псковская 25, кв. 8, Юрьевъ.

Wesli uul. 28, kõnetraat 186.

Tapetid

ainult täielikus pikkuses — kõige suurem wäljawalik — kõige odawamad hinnad. — Pärale jõudnud Riia wärnitsat.
23 **P. Sohnwald.**

Спеціально по матем., физикѣ и химіи 23 даетъ уроки окончив. универс., бывшій учитель. Пироговская № 7, кв. 3. Вид. 11—12 и 5—6 ч.

Dejatelikontor

Aleksandri uul. nr. 7.
nuretseb kohtasi
kodu- ja kaugemale Wenemaale igasugu teenijatele ja ametimeestele, nagu mõisa walitsejale, abikaasadele, meieritele, raamatupidajatele, wilunõõtajatele, masinistidele, metsawahidele, wirtinatele, kommendile ja lihtteenijatele

Tagawarawäeline,
tehnist. wabast. naesemees, tunneb raamatup. jne., oskaw kohal. keelt., palub tunginw. sellekoh. teenistust. Pakkum. sit. jub „Luy". 3

Soowitakse hääd
täis-piima
kindla hääd hinna eest suuremal ja wähemal mõõdul aasta läbi osta. Adr. Peipsi uul. nr. 26, piimakontoris. P. Kool.

Piimapood
ettetulnud juhtumisel ära anda. Soowijaid palun adr. sit. „piimapood" all saata. 3

Otsitakse
toatüdrukut
kes Wene keelt räägib ja klantpesu triikida oskab, ära reisim. Teatust saab Pihwa uul. nr. 26, kt. 3, kella 3—5. 3

Kawastu mõisas, Jurjewi kaudu antakse
wiljapuu-aed
rendile. Rentnik saab maasikad, marjad ja õunad. Lähemaid teateid mõisa kontoris. 13

Soowitan omast ladust häid
Ehati-heeringid
paraja hinnaga, suuremal ja wäikemal mõõdul. Kaubahoow nr. 31. 3
J. Neswow.

Müüa on kõitsug. mööblit ja majatraami Tähe uul. 10, alumisel korral. 3

Wenemaale mõisa on tarwis wanemat ojawat **mölder-masinisti** kes nafta-mootoritega ümber käia oskab. Palk 25 rbl kuu ja moonaks kuu pääle 3 p. rukki jahu, 30 n. nisu jahu, 30 n. liha, 30 n. tangu, 20 n. erneid, piii korter, küte ja walgustus. Ainult tublid ja korralikud koha soowijad kes täitsa ametit tunnewad saatku oma tunnistuse äratkirjad endise teenistuse üle. Конторѣ имѣн. князей Оболенскихъ чр. п. т. о. Спасское Нижегородск. губ. 3

„Postimehe"

tellimine 1915. a. teise poolaasta pääle on awatud.

Kõige wanem ajaleht Eestis

Päewaleht

Postimees

Eesti edulise rahwameelsuse häälekandja

käib tulewal poolaastal arukordistest ajaloudest hoolimata oma kauaaegse päätoimetaja **Jaan Tõnissoni** juhatusel wilumud ajakirjanduseliste jõudude kaastöötamisel **Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus** kindlalt oma teed edasi.

* * *

Meie põlw läheb praegu suure ilmasõja kohutawalt leekiwa tähe all **uuele ajajärgule** wastu.

Ilmasõja hiiglatulekahju ei ole suuremaks sündmuseks uuemas ajaloos mitte ainult selle poolest, et tema rahwuswahelises elus wäliselt arwatawasti põhjalikka muutusi sünnitab. Weel tähtsamaid tagajärgi toob ilmasõda selle poolest, et tema pea kogu kultura-inimkonna elukorda põhjani läbi wapustades rahwastele ja riikidele sootu uusi ülesandeid toob ja uusi kohuseid pääle paneb. Ilmasõda ei puusta mitte ainult Europa rahwaste tubliimat osa tema õitswamas eas elu ja terwise poolest, waid tema häwitab ühtlasi isegi kaugel nende rahwaste piirideist, kes otsekohe sõjast osa wõtawad, nii palju kultura-warasid ja tegurid, et terwe inimsond selle hirmsa katsumise järele wälise kultura poolest palju kehwemaks muutub kui enne seda. Ühes sellega on praegune ilmasõda seesmiselt kohutawaks paljastuseks kogu uudsele ehk modern kulturale. Mitte ainult, et ilmasõda on näidanud, kuidas kõik teaduse ja tehnilise kultura kuulmata edu meie päiwil just inimlise elu ja kultura häwitamise pääle on sihitud. Waid sõja hädas on ilmsiks tulnud, kuidas rahwad oma kõrgest kultura-seisust hoolimata oma hinge põhjas ikka weel kuigi kaugele endiste tumedate aegade metsikusest ei ole jõudnud.

Wõib loota, et rahwad just ilmasõja wiletsuse ja katsumise raskete päewade järele sügawamale enesetundmisele jõudes edaspidi seda tõsisemalt halkawad oma sisemise kulturaliikuse siiwendamiseks töö tegema.

Kultura-rahwaste sisemist uetsikust wiimsele eneseawaldusele wiies sunnib ilmasõda inimkonda tulewikus seda tõsisemalt **sisemise eneseuuendamise** kallale asuma, kui rahwad mitte ei pea aina oma teadmise ja oskamise poolest kaswades üksteist tulewikus wastamisi ära häwitama.

Mitte wähem ei tõuse aga ilmasõja järele rahwaste keskel tarwidus üleüldise häwituse ja riiustamise kohutawaid jälgi wälise kultura alal tasuda. Rahwad peawad kõik oma tegujõu kokku wõtma, et kultura wäärtusi, mis sõda otseteed ehk kaudselt häwitanud, uuesti luua. Sest neid ei aja taga mitte üksi sisemine tung senise elu-lahenduse ja kulturalikkuse järele, waid iseäranis weel ilmasõja walusa õppuse läbi selgitatud teadmine, et riikide ja rahwaste hulgast kõige tugewam on see, kes **kulturaliselt** kõige kõrgemal.

Ilmasõja loomewõimuliste mõjude hulka käib just paratamata äratundmine, et riikide wõim rahwuswahelises elus **sisemise jõu** ja **kulturalikkuse** pääl põhjeneb.

See äratundmine ühes tulewaste kokkupõrkamiste wõimalusega on kõige tähtsamaks teguriks edaspidi ka Wenemaa riiklises elus. Olgu meie riigiwõimu juhtimisel kes tahes, ikka peawad riigi sisemise politika juhtijad järjest tõsisemalt selle pääle mõtlema, kuidas riiklist elu nõnda korraldada, et rahwas saaks wõimalikult takistamata ja **wabalt** kõiki oma wõimeid ja jõudusid **loowaks tööks** tarwitada. Juba seks, et riik suudaks oma hiigla-kohustusi, mis ilmasõja kümnete-miljardilised kulud riigile wõlgade poolest pääle panewad, korrapärast täita, on riigiwõim sunnitud riigielus niisuguseid olusid looma, mis rahwast lubaksid wabas isetegewuses ise oma jõudu kultura abil kaswatada ja oma töö läbi rikkusi sünnitada, mille abil tema wõiks riigi kohustusi ilma kokkulangemiseta kanda

Wenemaa riikline elu ja sisemine politika saab lähemas tulewikus kahtlemata wabameelsuse tähe all arenema, et riik ja rahwas wõiks õnnelikult hiigla-pöörisest ehk kriisisest pääseda, millesse ilmasõda kõik rahwad ja riigid surwab. Teist pääsemise teed ei ole.

Et seda meie riigi ülemas juhatuses juba nüüd selgesti ära on tuntud, sellest tunnistawad wiimasel ajal sündinud ja oodatawad muutused meie keskwalitsuse kokkuseades. Järjekindlalt on hakatud ühendatud ministeriumi mehi koguma, kes oskaksid ja tahaksid keskwalitsuse wõimu nõnda tarwitada, et **walitsus ja rahwas ühemeelselt** wõiksid üleüldiseks hääks tööd teha.

Nõnda peab Wenemaal lähemas tulewikus tahes wõi tahtmata kõik sihilik rahwawaenulik tagasiliikumine **rahwasõbralikule wabameelsele politikale** alla andma.

Iseäranis tohib loota, et edaspidi Wene rahwuslise enesetunde wõimsast tõusust hoolimata riigi **piirimaade-politikas** ühekülgne wenestuse-wool kulturawastase tagasiliikumisega **wõimatuks** läheb.

Wististi õpitakse praeguse sõja loos sellest lugu pidama, kuidas „muulased" piirimaadel kõigi oma rahwusliste kulturapüüetega just kõige tulisemat isamaalust kui Wenemaa täiskodanikud riigikaitsmisel ja ühiste ohwrite kandmisel üles näitawad. Ja tuntakse ära, kuidas just piirimaade pärisrahwad oma kõrgema rahwuslise kulturaga kõige kindlamaks elawaks kaitsewalliks on wälise waenlase sisemise ülewõimu ja wälise päälerõhumise wastu.

Aastakümneid oleme seda küll awalikult, küll suusõnal, küll ajakirjanduses, küll märgukirjades ja saatkondade kaudu keskwõimu ees piiidnud seletada ja kinnitada. Nüüd wõime loota, et riigiwõimu esitajad seda tõsiselt ära tundes just Baltimail Eesti ja Läti rahwaste kulturapüüete wastu edaspidi tarwilikku hääsoowlikkust awaldades kõik ülearused kitsendused ja ajoloolised kunstlikud takistused meie rahwal teelt eest ära koristawad ja meile loomulikku wabadust ausaks tööks ja rahwa kulturaliseks isetegewuseks muretsewad, mida meie kui Wenemaa täiskodanikud oma kohuseid riigi wastu ausasti täites õigusega tohime oodata.

Nõnda wõime suure ilmasõja ajalooliku pöörise mõjul uut ajajärku ka oma Balti kodumaal oodata, kus kõigele rahule ja tegewusele nüüd sootu awaramad ja paremad põhiwaated ilmuwad.

Peaks meie rahwuslistele kulturapüüetele riigi päärahwa enesetunde järsu paisu tagajärjel ajuti ka uusi ägedamaid surweid tõusma, siis olekski kõik seesugused takistused ometi ainult **ajutised.** Üleüldine politiline olukord riigis peab ennast ometi ka Balti piirimail maksma panema, olgu aeg pikk, ehk lühike.

Igatahes wõime loota, et Wenemaa riigiwõim kestwalitsusega edaspidi mitte seks kaasa ei aita, et Baltimail Eesti ja Läti rahwas politiliste abinõudega kunstlikult weel **Saksa üliwõimu** all kinni hoitaks ja ühekülgse Wene rahwuslise surwet peaks kannatama.

Ilmasõja järele algab siis ka **Eesti rahwa elus uus ajajärk,** kus mitte puudust ei ole raskusest ja waewast, kus aga rõõm on tööd teha ja waewa näha, sest et waatepiirilt rohkem **lootusi** ja **wõimalusi** wastu paistmas on.

Nüüd tuleb aeg, kus meie rahwal tuleb kõiki tegewaid jõudusid ühemeelselt kokku wõtta ja kawakindlaks tööks korraldada, et ausasti oma riiklist kohust täites oma **rahwusliste kulturapaleuste sihis rõõmsalt edasi tungida.**

Selleks rahwusliseks tööks kutsub nüüdsel ajaloolisel silmapilgul wana „Postimees" oma wanu ja uusi sõpru oma lipu alla, millel päälkirjaks on: **Rahwusline edu** tõstse **rahwakultura** awaral alusel **puhta inimsuse** kõrges sihis!

Aastakümneid kindlasti oma lippu kõigist ajaloudest hoolimata ausasti kõrgel hoides tahab „Postimees" nüüdsel tähtsal ajal oma sõpru uue jõuga meie rahwa elunõuete sihis edasitungimisele juhtida, nagu seda elutules ja aastakümnete pikuses töös omandatud wilumine lubab.

Selgete sihtide ülesseadmine, õigete teede näitamine, sündsate abinõude otsimine ühiseks edasitungimiseks — see olgu „Postimehe" ülesanne. Suurte ülesannete täidesaatmine on aga kõikide ühine asi.

Lõögu siis käed kokku ühemeelses waimustuses kõik, kes suure silmapilgu kutsumist kuulewad, mis selgesti wastu kostab meie wendade hädast, waewast ja walust, kes riigi, maa ja rahwa eest oma elu ga wäljas on.

Kui nemad iseennast ja kõik, mis neil on, ohwriks toowad, siis ei peaks meie, kes me kodu rahu warjus kõige hädaohu eest julged wõime olla, mitte suure aja kutsumise häält rõõmsaks tööks kuulma?!

Ei mitte, waid igaüks tahab oma kohust täita.

Tööd jatkub kõikidele meie rahwuslise kodu korraldamiseks ja kohusetäitmiseks riigi wastu nüüdsel silmapilgul, kus terwe riik ennast ühemeelselt ühisele tööle korraldab, et meie wahwale sõjawäele kõike kätte muretseda, mis temal wälise waenlase wõitmiseks tarwis tuleb.

Meiegi, Baltimaa rahwad, ei taha sellelt ühiselt töö't puududa — olgugi et meil ajalooliste takistuste tõttu ilma meie siiita tarwilik korraldus puudub, mille abil meie oma jõudusid wõiksime omawalitsuslise Wenemaaga koos isamaalikusse töösse rakendada.

Seda enam peame nüüd waba erakorralduse teel tegema, mis meie wõimuses.

Selleksi kutsub „Postimees" oma sõpru üles wäsimata **tööle,** mis kõik sõjaaja mured ja ärewused peab ära wõitma.

* * *

Et „Postimees" kui rahwusline häälekandja oma ülesannet laialiste rahwahulkade õiges juhtimises ja korraldamises järjest ustawamalt wõiks täita, selle eest on hoolitsetud. „Postimehe" **toimetusesse** on pääle seniste wilumud tööjõudude weel **uusi wärskeid jõudusid** tööle kutsutud. **Wälisteks kaastöölisteks** kogutakse järjest **uusi haritud jõudusid** juure.

„Postimees" peab oma uhkuseks, et tema oma **sisu tõsiduse** ja **tõsiduse,** kui ka oma **sihtide** selguse ja **aususe** poolest Eesti ajakirjanduse enne kui pärast tahab juhtiwale kohale jääda, ilma et tema seega kellegi ausat wõimist ehk püüdmist tahaks wähendada, wõi alandada.

„Postimees" toob alatasa wärskeid ja täielikka teateid **Eesti sõjameeste kohta,** kes sõjawäljal haawatute, kadunute ehk langenute hulka tulewad arwata.

Iga päew wärsked telegrammid sõjawäljalt.

Igal laupäewal ilmuw pildileht **„Wirmalised"** toob Eesti sõjameeste pilta, lühemaid uudisjuttu, kirjeldusi jne.

„Postimehe" tellimisehind:

Postita aastas 5 rbl, 1/2 aastas 2 rbl. 60 kop.
Postiga „ 6 rbl., „ „ 3 rbl. 10 kop.

„Postimehe" lühend. wäljaanne „Elu"

ilmub 3 korda nädalas. Pääle „Postimehe" hinnata kaasannete saawad „Elu" lugejad ka weel **„Lastelehe"** hinnata. Alandatud hinna eest saawad „Elu" lugejad weel põllutöö kuukirja **„Talu"** aastas 45 kop., pooles aastas 25 kop. (eraldi tellides aastas 1 rbl.). Hind: postiga aastas 3 rbl. 50 kop., pooles aastas 1 rbl. 85 kop. Adr. **„Elu",** Jurjewis. — Pääle selle ilmub päewaleht **„Postimees"** — **Pärnu wäljaanne.**

Kõik postkonterid kodumaal, kui ka sisemistes kubermangudes ja telliniste wastuwõtmise kohad wõtawad „Postimehe" tellimisi wastu. Kõige rutem saab lehte **otseteel „Postimehe" talitusest, Jurjewist (Юрьевъ, Лифл.) Rüütli uul. nr. 9** — tellides.

Tellige proowinumbrid — hinnata! Saatke talitusele nende isikute adressa, kellele maksaks proowinumbrid saata.

Печатать разрѣшено полиціею Юрьевъ — 20-го іюня 1915 г. — Trükitud „Postimehe" trükikojas Jurjewis